

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Emigránsok, menekültek

AZ ALLAMKÖZI BIZOTTSÁG LONDONI ÜLÉSE. Az Evian-bizottság londoni értekezlete után hivatalosan is megerősítik Rublee visszavonulását. Rublee, miután jelentést tett berlini tárgyalásairól, benyújtotta lemondását. Hangsúlyozta azonban, hogy amikor átvette a menekültügyi hivatal vezetését, csak arra vállalkozott, hogy a német kormánnyal tárgyalásokat folytasson. Azzal, hogy lefolytatta ezeket a tárgyalásokat és átnyújtotta a bizottságnak a német kormány válaszára, a zsidó kivándorlással kapcsolatos kérdésekre, elvégezte azt a feladatot, amelyre vállalkozott és visszatér Washingtonba, ahol folytatja ügyvédi magánpraxisát. Londoni jelentés szerint George Rublee szombaton a „Queen Mary” hajón tért vissza Amerikába.

Az Evian-bizottság, mint ismeretes, Sir Herbert Emmerson népszövetségi menekültügyi főbiztos nevezte ki Rublee utódjává, ami nem jelenti azt, hogy a londoni és a genfi hivatalt egyesítsék, amennyiben a londoni hivatal tényleges vezetője az amerikai Robert T. Pell lesz.

A bizottság első plenáris ülése kizárólag Rublee berlini tárgyalásaival, illetve az erről szóló referátummal, valamint a német memorandummal foglalkozott. Hír szerint a német memorandum többek között ígéretet tartalmaz arról, hogy a német zsidóknak kivándorlásuk időpontjait meg fogják engedni a kereskedelmi tevékenységét, amitől tudvalevően az 1939. január 1-ig a Göring-rendelet eltiltotta őket.

A bizottság második plenáris ülésén az egyes országok delegátusai tettek nyilatkozatot hazájuk befogadó képességéről. Lord Winterton hangsúlyozta, hogy a menekültek iránt érzett minden részvét mellett Anglia csak átjáró ország lehet és csak a menekültek szakmai kiképzésére nyújthat lehetőséget. Az angol gyarmatok azonban bizonyos lehetőségeket nyújthatnak. A menekülteknek előbb mezőgazdasági szakismereteket kell elsajátítaniuk, mert szinte kizárólag a mezőgazdaságban van elhelyezkedési és jövőépítési lehetőségük.

Myron Taylor amerikai delegátus kifejtette, hogy nincs szükség az egyes államok bevándorlási törvényeinek megváltoztatására, elegendő, ha ezen törvények keretein belül változtatnak a rendszeren. Így az Egyesült Államok anélkül, hogy megváltoztatnák eddigi előírásait, évente 30 ezer német menekültet vehet fel. Ezen kívül nagyszámúban változtattak át időleges tartózkodási engedélyeket állandó jellegűekké.

A bizottság ezután az angol guyanai zsidó telepítési lehetőségeket vizsgálta meg. A gyarmatra kiküldött szakértő bizottság azonban még nem készítette el jelentését.

A Filippi szigetek elnöke, Quezon közölte, hogy hajlandó évente ezer bevándorlót befogadni. Ezenkívül hajlandó foglalkozni azzal a lehetőséggel is, hogy nagyobb számú menekültet vonjon be a Mindanao sziget kolonizálására, amelynek százezer négyzetkilométer a területe és kitünő az éghajlata. A főszigetekre főleg szabadfoglalkozásukat, mérnököket, orvosokat, jogászokat, stb. akar beengedni a kormány. Mindanao szigete számára azonban különböző telepések jönnek számításba.

A legfontosabb javaslatnak a Dominikán Köztársaság tervét tekintik a bizottság. A Köztársaság ugyanis bizonyos feltételek mellett százezer menekültet hajlandó befogadni.

Ausztrália, mint ismeretes, három év leforgása alatt 15 ezer menekültet akar meenedéket adni. Ezeket azonban alapos rostálásnak és kiválogatásnak vetik alá, az ausztráliai törvényeknek és előírásoknak megfelelően.

Franciaországot illetően az egész bizottság megegyezett abban, hogy nem várható újabb áldozathozatalt Franciaországtól, hanem ellenkezőleg, az Evian-bizottságnak kell segítséget nyújtania Franciaország számára, amely több, mint 200 ezer német menekültet fogadott be és amelyre óriási újabb terhet jelent Katalonia eleste és az onnan özönlő menekült áradat.

Myron Taylor többek között bejelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya három szakértő-bizottságot nevezett ki. Az egyik az angol bizottsággal karöltve a guyanai lehetőségeket tanulmányozza, a másik a sandomingoi vizsgálatban fog részt venni, a harmadik a Filippi szigetekre utazik.

UJABB ZSAROLÁSI MANÓVER? A Newyork Times hosszabb cikkben kommentálja azokat a híreket, amelyek szerint a német kormány a zsidóellenes törvények megengyhítését helyezi kilátásba. A lap szerint ez az ígélet újabb zsarolási manóver akar lenni és idézi Hitler legutóbbi beszédét, amelyben azt mondta: „Német nép vagy exportálsz, vagy meghalsz!” Németország eljárása — írja a lap — a következő elgondolást fedi: Mi hajlandók vagyunk férfiakat és nőket, akiket tuszokként tekintünk, nem bántalmazni, azzal a feltétellel, hogy ti megvásároljátok a mi termékeinket.

MENEKÜLTÜGYI VITA AZ ANGOL ALSÓHAZBAN. Bollenger képviselő kérdést intézett az alsóházban a kormányhoz, hogy azon államok közül, amelyek aláírták a danzigi konvenciót, tett-e lépéseket valamelyik a danzigi zsidó kisebbség pozíciójának megvédése érdekében.

Buttler külügyi államtitkár: A danzigi zsidók és más kisebbségek helyzetével behatóan foglalkozik a Népszövetség danzigi főbiztosa, aki időről időre jelentést tett a danzigi kérdésekről is a Népszövetség által delegált hármass bizottságnak. A főbiztos és a hármass bizottság minden lehető lépést megtettek ezzel kapcsolatban és ezt meg fogják tenni a jövőben is.

Dalton: Nem nyilvánvaló-e, hogy egyetlen hatékony lépés sem történt ebben az ügyben?

Buttler: Nem. En más véleményen vagyok.

Harvey: Figyelmet szentelt-e a miniszterelnök azoknak a rendelkezéseknek, amelyek szerint az Olaszországban tartózkodó német zsidó menekülteknek elkobozzák a vagyonát és börtönbe vetik őket, ha március 12-ig nem vándorolnak ki? Tekintettel arra, hogy a menekültek közül sokan szívesen telepednének je angol gyarmatokon, vagy dominiomokon, hajlandó-e a miniszterelnök elrendelni a vizumok kiadásának meggyorsítását, ha a szerencsétlen emberek a megszabott határidőn belül elhagyhatják Olaszországot?

Buttler: A november 19-ikén megjelent olasz rendelet-törvény értelmében azokat a külföldi zsidókat, akik március 12-ig nem hagyják el Olaszországot, ki fogják toloncolni, illetve három hónapi börtönre vagy

Itt vagyok én, hogy bőrét megvédjem!

Már most engedje át nekem bőre ápolását. Egyedüli tennivalója az, hogy rendszeren NIVEA-val kenje magát. Csak egyedül a NIVEA tartalmazza a bőrerősítő „Eucerit”-et, amely fiatalítja és simulékonnyá teszi a bőrt.

ötezer líra pénzbüntetésre fogják ítélni. Kivételt csak azokra alkalmaznak, akik 65 éven felüliek, vagy olasz polgárokkal házasságban élnek. Az Olaszországból kivándorló egyéneknek az angol gyarmatokra való beutazási kérvényeit alaposan mérlegelni kell. Ezekben az esetekben is csak ugyanolyan körülmények között adható meg a vizum, mint a többi menekült-késéfében. A menekülteknek a dominiomokba való beengedése az illető dominiom kormányainak ügye. A gyarmatokra vonatkozóan is azok a törvények mérvadóak, amelyek a különböző gyarmati területeken uralkodnak.

1937. FEBRUÁR ÓTA 1746 ZSIDÓ VÁNDOROLT BE DÉL-AFRIKÁBA. Hivatalos közlemény szerint 1937. február 1. az új bevándorlási törvény életbeléptetése óta, 1938. december 31-ig összesen 6351 idegen vándorolt be Dél-Afrikába. Ezek közül 1746 volt zsidó. A bevándorlási hatóságok összesen 5323 bevándorlási kérvényt utasítottak el, köztük 3275 zsidó kérelmezőt.

és az ipart egyharmadrészben zsidótlantották, júliusig azonban ezek a gazdasági ágak is mentesek lesznek minden zsidó elemtől.

NEMET „ELŐZÉKENYSÉG” A MENEKÜLT-ADÓ KAPCSÁN. A német pénzügy-minisztérium körrendeletet adott ki, mely szerint megkönyvitendő és meggyorsítandó a vagyonos zsidók kivándorlása. A miniszteri rendelet szerint a birodalmi menekült-adó a megcsontított vagyonokhoz mérendő. Egyes esetekben, ha a más országokba való beutazási vizum nem szereshető meg a megállapított határidőn belül, kiadható az adóbizonyslat, ha a menekült-adót nem is fizették ki, de megfelelő biztosíték van arról, hogy a hátrahagyott értékpapírok, vagy birtokok fedezetet nyújtanak arra.

Csak a milanoi Fratelli Branca-téle

FERNET-BRANCA

hiteles.

Lengyelország

A lengyelországi zsidó diákság harca a gettópadok ellen

A lengyelországi cionista szervezet és a Poale Cion által, a zsidó egyetemi hallgatók jogainak védelmére alakított bizottság sajtókonferenciát tartott, amelynek keretében N. Asch közölte az újságírókkal, hogy az egyetemi hatóságok fel akarják szüntetni a zsidó diákokat, hogy vagy engedelmessékednek a gettó-rendeletnek és a zsidók számára fenntartott padokat foglalják el az előadó termekben és laboratóriumokban, vagy egyszerűen és mindenkorra elhagyják az egyetemet. A zsidó diákok tehát harcolnak utolsó stádiumába lépnek zsidó becslétek és emberi méltóságuk védelmében. Meggondolandó az is, hogy a gettó-rendelet az első támadás a zsidók törvényes helyzete ellen Lengyelországban, ami egyuttal megjelöli a kormány zsidó politikájának irányvonalát is. A bizottság ezért felhívást intéz a lengyel demokráciához, hogy támogassa a zsidókat ebben a harcban jogaikért és emberi létükért.

Ezután Ing. A. Reiss, a Poale Cion vezére és Buxmann referáltak a kérdéstről, majd a zsidó diákság szónoke, Rosenmann közölte, hogy a zsidó diákok száma a lengyel főiskolákon egyre csökken. 1932-ben még kilencezer volt a zsidó diákok száma, 1939-ben azonban már csak 4500. A legutóbbi szemeszter elején például a varsói jogi fakultáson 12, a matematikán 700 új zsidót vettek fel. A politechnikumon 700 új diák közül mindössze 30 zsidót, vagyis 4 százalékot vettek fel. A politechnikum rektora nyíltan kijelentette, hogy folytatni fogja az intézet zsidómentesítésének akcióját. A földművelési akadémián ebben az évben 11 zsidót vettek fel, akik közül hétnek időközben abba kellett hagynia a tanulmányokat, úgy, hogy csak négy maradt meg. Az export-akadémiára két zsidót vettek fel csupán, akiket azonban kivertek az egyetemekről, úgy, hogy ebben az intézetben valóságos

numerus nullus uralkodik. Hasonló a helyzet a lembergi, vlnai és krakkói főiskolákon is. Posenben már régóta numerus nullus van.

Csehszlovákia

A CSEHSZLOVÁK EGYHÁZ A ZSIDÓK KIREKESZTÉSÉT KIVANJA. Mikus Rudolf jezsuita páter, Szlovákia egyik legmagasabb egyházi méltósága, a „Szlovák” című kormánylapban nyilatkozatot közöl, melyben kijelenti, hogy a csehszlovák állam ki kell, keresse a zsidókat a gazdasági és állami életből. Mikus páter kommentálja cikkében az elhunyt pápa magatartását a zsidók kérdésében és annak egészen sajátos módon antiszemita értelmet ad. Véleménye szerint a zsidó kérdést Szlovákiában törvényes úton kell megoldani és emlékeztet a középkori egyház zsidóellenes törvényeire, hangsúlyozván, hogy az egyház sohasem volt zsidóbarát.

ZSIDÓ GAZDASÁGI TANÁCS SZLOVÁKIÁBAN. A szlovák zsidók központi képviselőlete gazdasági tanácsot alakított, amely a gazdasági élet zsidó szakembereiből áll. A tanács feladata új gazdasági lehetőségek megnyitása, különösen azon zsidók számára, akik a megváltozott viszonyok következtében kihullottak a szlovák gazdasági életből.

Németország

A BÉCSI GAZDASÁGI ÉLET ZSIDÓMENTESÍTÉSE. Rafelsberger bécsi állam-biztos új adatokat közöl a zsidóknak a bécsi gazdasági életből történt kirekesztéséről. Becslése szerint 1937-ben 146 ezer bécsi vállalat közül 36 ezer volt zsidó kézben. Eddig a magánkereskedelmet, a kézműipart, a bankokat és a szállító vállalatokat mentesítették teljesen a zsidóktól, az angro kereskedelmet

Irország

AZ IRORSZÁGI EGYHÁZFŐ MEGBÉLYEGZI AZ ANTISZEMITIZMUST. A dublini katedrálisban dr. Greg egyházfő prédikációt tartott, amelyben élesen kikelt az antiszemitizmus ellen. „Egyházunkban — mondotta a főpap — nem új jelenség az üldöztetés. Mégis megrázó dolog, hogy egy nép, amely évszázadokon át pompás teljesítményekkel járult hozzá Németország felépítéséhez, megsemmisítő üldöztetésben részesül és fiait elűzik hazájukból. Azok a menekültek, akik Irországban találtak menedéket, nem veszik el a munkát a mi országunk fiától, ezek csak addig maradnak itt, amíg más országokba tovább vándorolhatnak. A mai időkben több megértésre volna szükség a keresztények és a zsidók között. Imádkozzunk ezért a londoni Palesztina-konferencia sikeréért, valamint azokért, akik fajuk, vagy vallásuk miatt üldöztetésben részesülnek.”

AZ IRORSZÁGI FŐRABBI RÉSZVÉTVÁVIRATA A PÁPA HALÁLA ALKALMÁBÓL. Agudanski főrabbi, az irországi zsidó hitközségek lelki vezetője, a pápa elhunytja alkalmából részvétáviratot intézett dr. Byrne dublini érsekhez. Az észak-irországi zsidó hitközségek nevében J. Sachachter rabbi intézett részvétáviratot MacRory kardinalisához.

FÉRFIGYENGESÉG. Világszabadalom! Impotencia már csak a múlté! A CASANOVA-készülék (nem gyógyszer) használatával ifjúságtól a legelőrehaladottabb korig, még a legsúlyosabb impotenciában szenvedő férfi is visszanyeri teljes virilitását. Küldjön 7 lejt bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldöm diszkrétén ezen tüneményes készülek ismertetőjét. Készülek állandóan raktáron. FICER, BUCURESTI, Căsuța postală 333.

VASÁRNAP, F. HÓ 19-ÉN DÉLBE 12-KOR FIZETI A

Hermes Főelárusító, Clujon, Piața Unirei 1. szám alatt D. J. urnak,

A 33658-AS SZÁMMAL NYERT 1 MILLIÓ LEJ NYEREMÉNYT.

HIREK

Időjárásjelentés. A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint mára a következő időjárás várható: süllyedő légnyomás, változó felhőzet, enyhe nyugati, majd észak-nyugati légáramlás, kisebb csapadék észak-keleten, a hőmérséklet nem változik, reggel köd.

A kultuszminiszter és a pénzügyminiszter fogadó-órái. Bucarestből jelentik: Zigre Miklós kultuszminiszter csak kedden és csütörtökön délelőtt 11-től 1 óráig fogad. Kivételesen semmilyen esetben nem tesznek. A kihallgatást folyamodóknak idejében kell jelentkezniük. Az állami összköltségvetés előkészítő munkálatai miatt Mitita Constantinescu pénzügyminiszter és bankormányzó március 1-ig nem fogad.

A magas vérnyomás és a vérkeringési zavarok kezelésénél reggel égyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz sokszor nagyon jól tesz, mert a bélmozgást csakhamar elrendezi, az emésztést előmozdítja, az anyagcserét felfrissíti és ezáltal igen kellemes közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Szervezett tolvajbunda lopta el a Bucaresti-Ploesti között közlekedő társaságkocsit. Bucarestből jelentik: A bucaresti rendőrségre számos panasz érkezett az utóbbi időben, hogy a Bucaresti-Ploesti és Bucaresti-Oitenita között közlekedő társaságkocsikról és teherautókról csomagokat lopnak el. Megállapítást nyert, hogy egy Marin Ion, alias Sandu Popescu nevű tolvaj és bandája követtek el a lopásokat. A lopott cikkeket Marin Ion több orgazda útján értékesítette. Kiderült az is, hogy két sofőr: Vasile Jerdeanu és Vasile Irava is büntérsai voltak a bandának.

A BUCURESTI AMERIKAI KÖVET-SÉG TITKÁRA KÖSZÖNETET FEJEZTE KI GUSTI PROFESSZORNAL ÖFELSÉGE RÁDIÓBESZÉDÉRT. Bucarestből jelentik: Hubbard, az Egyesült Államok követségének titkára megjelent Gusti professzornál, a newyorki világhírlapján román kormánybiztosánál és kormány nevében köszönetét fejezte ki öfelsége II. Károly király február 12-iki beszédéért. Külön tájékoztatta Gusti professzort a rádióműsor vételéről és annak az amerikai közönség által való fogadtatásáról.

Letétbe helyezték a volt osztrák-magyar kölcsönkötvények ezideig át nem vett szelvényeit. Bucarestből jelentik: A pénzügyminisztérium tudomásra hozza, hogy a háború előtt kibocsátott osztrák-magyar kölcsön kötvényei, amiket azután bevontak a forgalomból és hivatalból konszolidáltak, illetőleg az 1935. évi 3 százalékos román kölcsön címleteire cserélték be 2 korona=1 lej egyenleg-alapon, még 1936-ban kiosztásra kerültek a pénzügyigazgatóságok révén. Mivel még sokan nem vették át kötvényeiket, azoknak szelvényeit letétbe helyezték a közadóságok ügyosztályánál.

Leválták az orrát vétélytársnőjüknél. Bucarestből jelentik: Aurica Olanescu 18 és Jenny Popescu 20 éves munkálányok tegnap megjelentek Dumitra Udrescu munkálány lakásán, akinek szemére vetették, hogy elcsábította tőlük udvarlóikat. Mielőtt még Dumitra Udrescu védekezhetett volna, leválták orrát és a vérző sebre söt hintettek. A szerelemföltételtől megvadult lányokat letartóztatták, áldozatukat súlyos állapotban szállították kórházba.

Zürichi árfolyamok (február 18.): Márka 176.87, holland forint 236.25, dollár 440.62, font 20.655, francia frank 11.67, olasz líra 23.19, csehkorona 15.08, pengő 87.25, dinár 10.—, lej 3.37, zloty 83.12, belgas 74.—.

EGYESÜLETI ÉLET

A Nőgyűlés és a Haggibbor javára február 19-én, vasárnap délután pontosan 5 órai kezdettel nagyszabású műsoros teadélután rendez a Cristal Palace. Ezután is az országos híri Monya-jazz zenekara fogja szórakoztatni a közönséget.

A Goldmark Fülharmóniai Társaság ezután értesíti tagjait, hogy holnap, hétfőn este 9 órakor rendez próbát tart, melyre a tagok feltétlenül és pontos megjelenését kéri.

A Baál Mólacha előadásorozatában február 19-én, vasárnap este 9 órakor Iuliu Maniu 2. II. emeleti helyiségében esküvőhöz tart előadást. Kérjük a tagok pontos megjelenését.

A Haggibbor sakkszakosztálya tagjai részére háziversenyt rendez. Nevezés hétfőn és csütörtökön este 8 óráig a Str. Iuliu Maniu 2. II. emeleti helyiségében eszközölhető 25 lej nevezési díj mellett. Új tagokat szívesen lát a vezetőség.

Negyedszer is vizgára állhatnak a véglegesítési vizsgán elbukott tanítók. Bucarestből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium új határozott, hogy azok a tanítók, akiket háromszor utasítottak vissza a véglegesítési vizsgán, de akik elvégezték az elemi iskolai törvény 118-ik szakaszában előírt ismételő tanfolyamot, negyedszer is vizgára állhassanak.

Az öszi hatóságok személyzetét kötelezik a római köszöntésre. Bucarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium a következő rendeletet adta ki: 1. szakasz: A minisztérium egész szak- és közigazgatási személyzetét kötelezték a római köszöntésre és az „Egészség” szó használatára a rendelet érvénybelépésének kezdetével. A fővárosi lapok szerint az intézkedést a többi hatóságok is bevezetik.

Orvosi szakülés. A „Paul Ehrlich” orvostudományi egyesület február 22-én, szerdán este pontosan 9 órakor tartja a 126. tudományos ülését a saját helyiségében, Str. Memorandului 13. alatt, a következő tárgysorozattal: 1. Dr. Weisz Fülöp: Mikroszkópiai bemutatók. 2. Dr. Schapira Mór: A fogbetegségek összefüggése a szervezet egyéb megbetegedéseivel. (Román nyelvű előadás). 3. Dr. Vitányi László: A fejfájásokról.

Földcsuszamlás a Szalkammergut közelében. Berlinből jelentik: Néhány nappal ezelőtt a Schoberger hegy vidékén, a Wartenfeld-i romok közelében földcsuszamlást észleltek. Ez a hegy nem messze Linztől Mondsee (Salzkammergut) kerületében van. A 3-4 hektáros terület egy méter óránkénti sebességgel csuszlik lefelé. A kár jelentékeny. Több ültetvényt fenyeget a földcsuszamlás, amit eddig nem sikerült feltartóztatni.

Két újságíró-házasság egy napon — Kolozsváron. A kolozsvári magyar újságíró társadalom két rokonszenves, fiatal tagja tartja ma, szombaton esküvőjét. Szász Béla, a Keleti Újság belső munkatársa, délen fél 12 órakor a kétáru református templomban esküdt meg Örmény Judittal. Este 7 órakor a Református Teológia dísztermében ifj. Vékás Lajos hírlapíró esküvője lesz Dékányi Zsófiával.

GRANDE ILLUSION pacifista film ma az Edisonban.

A beszercei villamosüzem igazgatójának tragikus öngyilkossága. Beszerceéről jelentik: Tragikus körülmények között végzett életével tegnapelőtt Fischer Ervin mérnök, a beszercei városi villamosüzem igazgatója. Az 57 éves mérnök pénteken délelőtt 11 óra tájban bement a villamosüzem áramelosztó termébe és két kézzel megfogta az egyik magasfeszültségű vezetékét. Kétségbeesett tettet észrevették a közelben dolgozó szerelők, rögtön kikapcsolták az áramot és lezavarták a vezetékkel a súlyos égési sebeket szenvedett villanyüzemi igazgatót. Beszállították az egyik szanatóriumba, ahol néhány órai kintolás után kiszervezték. Az öngyilkos mérnök után özvegy és három árva maradt. Fischer mérnök hátrahagyott búcsulevelei szerint az öngyilkosságot azért követte el, mert évek óta súlyos ideggyógykezelésben szenvedett.

AZ ÉV LEGNAGYOBB MŰVÉSZI ESEMÉNYE!
Március 8-án, szerdán Este 9 órakor a ROMÁN OPERÁBAN

Svéd Sándor

a világhírű baritonista vendégszerepel a

Rigoletto

Verdi 4 felvonásos operájának címszerepében.

A többi főszerepeket Vasiliu-Rózsa Anna és Tomei Spătaru éneklék.
Jegyek elővételben kaphatók a Cartea Românească-nál Cluj, Piața Unirii 11.

Csődöt kértek tizenegy nagyvárosi vállalat ellen — adótarozás miatt. Nagyváradról jelentik: Az adótörvény értelmében mindazok ellen, akik a hátralekötött adót nem tudják fizetni, vagy az esedékes adót nem fizetik, a pénzügyminisztérium csődöt kérhet. Ilyen alapon Nagyváradon a pénzügyminisztérium 11 vállalat ellen kért csődöt. Ezek a vállalatok a következők: Comert de Hártaie din Oradea, Rimanuozsi (butorgyár), Fabrica Fuziont S. A., dr Löbl László, Comert de Alcool S. A., Cooperativa Consum Solidaritate, Mercur Roman S. A., Riva S. A., Triton S. A., Popovici és Schwarz cég, Weisz Adolf cég. Ezenkívül Neumann Zsigmond szentmiklósi malomtulajdonos ellen is csődöt kértek.

Gyönyörű szép leány megcsónkított holttestére bukkantak a vasuti sineken. Bucarestből jelentik: A Ploesti Vest és Buda közti vasuti sineken 15-16 évesnek látszó gyönyörű szép leány megcsónkított holttestére találtak. Igazolhatókat nem találtak nála.

Trimeszterenként legalább kétszer kell osztályozási jegyet adni a tanulóknak. Bucarestből jelentik: A nemzeti nevelésügyi miniszter tudomást szerzett arról, hogy egyes tanároknak az a szokása, hogy a tanulóknak csak a trimeszter utolsó 10-15 napjában adnak osztályozási jegyet. A miniszter ezt a rendszert nem találja sem igazságosnak, sem pedig logikusnak és ezért elrendelte, hogy a tanárok trimeszterenként legalább kétszer adjanak jegyet a tanulóknak.

A kolozsvári anyakönyvi hivatal januári statisztikája. A városi anyakönyvi hivatal kimutatása szerint január hó folyamán a város területén 191 új honpolgár látott napvilágot. Ezek közül vallás szerint 21 gör. kat., 44 gör. kat., 31 rom. kat., 39 ref., 2 luteránus, 2 unitárius, 30 zsidó és 2 másfelekezetű volt. Az újszülöttek közül nemzetiség szerint 66 volt román, 69 magyar, 30 zsidó, két német és 7 más nemzetiségű. A halottak száma január hó folyamán 145 volt. Közülük vallás szerint 17 volt gör. kat., 49 gör. kat., 20 rom. kat., 30 református, 4 luteránus, 3 unit., 19 zsidó vallású és 3 másfelekezetű. Nemzetiség szerint 64 román, 51 magyar, 19 zsidó, 6 német és 5 más nemzetiségű. Ötvenkilenc házasságkötés történt januárban. A férfiak közül 5 volt gör. kat., 17 gör. kat., 7 rom. kat., 19 ref., 4 unit. és 8 zsidó. A nők közül 22 volt román, 24 magyar és 8 zsidó.

Elhalasztják a mezőgazdasági kiállítás. Bucarestből jelentik: Hivatalos jelentés szerint a május havára kitűzött országos mezőgazdasági kiállítását elhalasztják. Az elhalasztás időpontja még nincs megállapítva.

GRANDE ILLUSION pacifista film ma az Edisonban.

A fajelmélet tarthatatlanságát dolgozták fel filmre tökéletes művészettel a franciák. E filmet, a „Grande Illusion”-t a világhírlapok alkalmával Párizsban 32 mozgó vetítette hónapokon át. A filmet minden intellektuális kötelessége megnézni. Kolozsváron az Edison mozgóban ma és holnap vetítik utoljára.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, február 19.

Bucaresti. 8.30: Reggeli hangverseny. 9.55: Vallásos óra. 12: „Cárabus” hangversenyzenekar. 13: Kulturális óra, sporthírek, vizuálisjelentés. 13.10: Mofói zenekarának déli hangversenye. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.05: Vidám óra. 15.20: Előadás. 15.35: Népzene. 15.55: Falusi óra. 16.15: Román nemzeti zene. 18: Időjárás-jelentés. 18.02: Julea Vasile zenekara. 19: Egészségügyi tanácsok. 19.15: Táncczene. 20: A hét. 10.15: Hangjáték. 21.05: Operaközvetítés. Az előadás mindkét szünetében hírek. 23-24: Szórakoztató zene.

Jeruzsálem. 1.30: Időjárásjelentés, hírek héber nyelven. 2.20: Hírek angolul. 5: Időjárásjelentés. Héber gyermekdalok. 7.30: A hét sporthírei. 7.40: Chasid melódiák. 8: Dr Abniel előadása: „Nemzetek rendszere” címen. 8.20: Eszter Gamielit énekel. 9.25: Sporthírek. 9.35: Könnyi zene.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.40: Hírek. 13.30: Zenekar. 14.10: Világhíradó. 15: Lemezek. 16: Előadás. 16.45: Zenekar. 17.30: Előadás. 18.10: Hegedűkoncert. 18.30: Elbeszélés. 19.05: Magyar est. 20.20: Felolvasás. 21.05: Sporteredmények. 21.15: Hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Helyszíni közvetítés. 24: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?
London Regiona. 20.35: Rádiózenekar.
Stockholm. 21.10: Maricza grófnő. Kálmán Imre operettje.
Szófia. 22.55: Operettrészletek.

Györi Illés István:

Örök játék

Györi Illés István, a harcos újságíró, aki nek mindig bátor hangja egykor új színt vitt be az erdélyi hírlapírásba, váratlanul mint költő jelentkezik az erdélyi könyvpiacon. Azaz nem is váratlanul, mert aki e meleg zengésű kötet lapjait végigolvassa, érzi, hogy ezek a versek az érem másik oldalát jelentik, ugyanaz a melegszívű, emberséges szív dobban bennük, amely Györi Illés István minden prózái írására annyira jellemző.

Béke és emberség üzenete ez a könyv — írja Tabéry Géza Györi Illés István verseskötetének előszavában és valóban ez az „Örök játék” a szeretet, a humanizmus ma már egyre ritkább gyöngyszemét ontja bőségesen. Egy nagy, meleg költői szív hirdeti e kötetben a szeretet diadálát a gyűlölködés minden erőfeszítésével szemben, mondván: „Embernek, csak hinni kell magunkban s az utban, melyen szent célok felé haladunk, meglátjátok: — megoldjuk sorsunk mi magunk”.

Nehéz volna eldönteni, hogy e versek közül, amelyeknek mindegyike egy-egy érzéshullámnak formába öntése, melyik az emberibb, hiszen a spanyol anya imájától a kínai leányka panaszáig mind az emberi szenvedések hurjait pengetik. A József átka című versben a zsidó sors tükröződik vissza, amikor így kiált fel:

„Idegen világban földönfutók lettünk
S átkozzuk a percet, mikor megszülettünk.
Vajjon mért bűnhődünk így, mely bűnös tettet?”

De a kötet többi versei is hatásosan adják vissza azt a zavaros hangulatot, ami a ma emberének lelkét megüli a valósággal toborozók a szeretet hadseregét a gyűlölet ármádiájával szemben.

A kötet második részében Györi Illés lírai verseit kötötte díszes csokorba, amelyek közül a Kezek című költemény és a fához írott Végrendelete a legmegkapóbb, amikor így végrendelezik:

Mégy tovább az uton
Fiam. Erzem, tudom,
Te is ott fogsz lépni apád nyomdokaiban:
Ha nem is lész Abel, de nem lészek Kain.
A gyűlölet ellen harcolsz te is hátrán
S kiáltsz majd a posztra, ahol én is álltam
És szolgál nem lészel, mint nem volt apád sem.
Igy legyen! Amen!

A harmadik rész Nyérai Tomi, a békeévek utolsó bohémje emlékének van dedikálva s ebben a részben annak idején nagy sikerrel énekel szonzeit mutatja be a költő. Meg kell állapítsuk, hogy mindegyik szonzeje drámai hatása és rendkívül finom poéttel ragadja magával az olvasót.

E kötetből azonban nemcsak a humanista költőt, hanem a patrióta poétát is megismerhetjük, mert hiszen Erdély-nyán című költeménye, amely korábban megjelent már néhány lap hasábján, igaz hinni szent Erdélynek és meleg dokumentuma annak az erdélyi szellemnek, amiről olyan sok eszik. A kis Ölt és a nagy Maros című vers pedig a Dunamentén élő népek összetartozásáról, mellett tesszünk hivatást, amikor millió vízsepp hullámhangján dörgel el egy új, egy boldogabb korszak énekét.

A költeményes kötet negyedik befejező részében Györi Illés kis verses mesejátékait közli le Örök játék címmel, amint az egész kötet nevét is nyerte s amely kis mesejáték az életet a relettaszalhoz hasonlítja, ahol a pergő kocka a nő s a tét körötte egyre szaporodik, hogy a végén a halált szimbolizáló crupier minden tétet behuzzon az élet asztaláról. Igazán csipkeszerűen finom verszetélt írta meg Györi Illés ezt a kis mesejátékot, ezzel bizonyosságot szolgáltatva költői erejéről.

Amilyen emlékedett a könyv tartalma, amiről az előző író Tabéry Géza is azt állítja, hogy az erdélyi írás és emelkedettség teljességét zizegi e könyv lapjairól, annyira rendkívüli izléses a könyv kiállítása is. Valóssággal remekműve az erdélyi nyomdaiparnak az Örök játék, amely a nagyvárad Graphica nyomdát dicséri, de nagyban emeli a könyv kiállítását Paul Gillemot párizsi grafikusnak a versekhez rajzolt nyolc abszolút művészi értékű illusztrációja is. (j. f.)

A bankok új munkarendje. A kolozsvári munkakamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a munkaügyi minisztérium 17.851 számú rendelkezésével a helybeli bankok részére az 1933 október 9-én kelt 62.516 számú miniszteri rendelet értelmében 8 órától 14 óra 30 percig állapította meg a munkarendet. Emellett azonban ügyeletes szolgáltatást tarthatnak délután 16.30-18 óra között is.

Az an

Az angol parlament miniszterei közül az egyik legkiseb korú miniszter az angol külkereskedelmi miniszter, aki a külkereskedelmi szakkal és a külkereskedelmi ügyekkel foglalkozik. A miniszter bejelentette, hogy a külkereskedelmi miniszter szavaival rész jótól a külkereskedelmi miniszter pedig Anglia pesszimizmusa sok sikeréről, ru lehetőségét.

Az angol kormányzatát megegyezmény eme előkészítéssel egy zésre az angol

Stanley az analízis, a piacokon egy diumban juto

A kikö

zat

A gabona számottevő déli földeke tinának ki masztólag h re, elsősorban vizsint az zat tartottá daji kormány nak, amely mas menny az USA el nösen a kü déken száll nak, hogy catermes g tina részér masztó kir

Románia deklódése nek megfe natózsdei léma anna nak elhely portra vár kedvező a nanemüekb már kevés iránt. A ken a hét ték:

Bucarest anyaggal) 47.000 lej, 32.750 lej —44.000 le
Bráia: 58-59 kg

KÖZGAZDASÁG

Az angol-német külkereskedelmi tárgyalások előtt

Az angol parlamentben Stanley kereskedelmi miniszter bejelentette, hogy az angol kormány rövid időn belül megkezdí a külkereskedelmi tárgyalásokat Németországgal és a többi totális állammal. Egy ilyen bejelentést máskor az angol parlamentben meglehetősen unalommal hallgattak, mivel normális időkben egy ilyen üzleti kérdés még a „bussines” országában is csak néhány parlamentert érdekelt. Most azonban az egész parlament feszült érdeklődéssel várta az angol kereskedelmi miniszter szavait, annál is inkább, mivel egyrészt jóval többről van szó, mint egyszerű külkereskedelmi egyezményről, másrészt pedig Anglia első kereskedője meglehetősen pesszimizmussal nyilatkozott a tárgyalások sikeréről, sőt holmi kereskedelmi háború lehetőségére is célzást tett.

Az angol kereskedelmi miniszter nyilatkozatát megelőzték azok a diplomáciai és más titkos tárgyalások, amelyek más időkben elegendők voltak egy külkereskedelmi egyezmény előkészítésére. Most azonban eme előkészítő tárgyalások eredménye a semmivel egyenlő és ezt juttatja kifejezésre az angol kereskedelmi miniszter.

Stanley angol miniszter nyilatkozatát analizálva, megállapítható, hogy a világpiacokon egyes államok versenye olyan stádiumban jutott, amely a kereskedelmi tér-

ről más tere is átcsaphat. Amíg a nyugati demokráciák egymás között ezeket a tültelegéseket — a szabad kereskedelmi elv tisztességes alkalmazásával — hajlandók visszaszorítani kereskedelmi tere és a kínövéseket leépíteni, addig a totális államok politikai és területi követelésekkel, ideológiai exportjával terhelik meg ezt az egyébként súlyos kérdést. Ez aztán az oka annak, hogy a nyugati demokráciák külkereskedelmi téren akármilyen engedményeket is tesznek, a mellékesnek látszó körülmények megvitatása alkalmával borulnak fel a tárgyalások. Erre célzott Stanley, azaz, hogy „Modus vivendi”-vel átmeneti megoldásra is hajlandók, de rögtön hozátette azt is, hogy szükség esetén a totális államok fegyvereivel is hajlandó visszavágni, vagyis dumping ellen dumpingot, bojkott ellen bojkottot, a fegyveres fenyegetések ellen fegyveres fenyegetéseket is alkalmaz.

A szigorúan kereskedelmi érdekek megvédését szolgáló külkereskedelmi tárgyalások tehát így jutottak abba a stádiumba, hogy azok letárgyalása csakis a fegyverkezések méreteinek publikálásával egyidejűleg lehetséges. Ez az, ami Anglia első kereskedőjét ily súlyos nyilatkozat megtételére készítette és amihez hasonló kereskedelmi miniszterek szájából eddig még nem igen hangzott el.

mindenkinek és mindennap

Egyenetlen az árfolyamalakulás a bucaresti tőzsdén

A bucaresti tőzsdén az elmúlt hét elején lanya volt az irányzat, a hét folyamán többször volt tendenciaváltozás tapasztalható, míg a hét végén az árfolyamalakulás egyenetlen volt. A fixkamatozású papírok árfolyama általában tartott, a Stabilizarea záróárfolyama 63.25, a Desvoltarea 65.50, a kisajátítási kötvény 62, az 1933. évi jádék 67, az Inzestrarea kötvény nagy címletei 85.50, a kis címletek 82, az adóbon 51, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvény 45. A bankrészvények tartottak. Változatlan a Banca Nationala részvény 5625 lejes, a Romaneasca 635 lejes, a Comro 225 lejes, a Credit Român 410 lejes árfolyama, míg a Credit Industrial — a 80 lejes osztalékszolvény beváltása után 815

lejes lanyhult. A biztosítási papírok árfolyama változatlan, a Dacia-România 4075 leje, a Generala 1220 leje, az Agricol Fonciera 320 leje, a Nationala 310 leje. A petróleumrészvények lanyhábbak. Az Astra Románá 20 lejjel 955 leje, a Steaua Románá 10 lejjel 365 leje, a Concordia 10 lejjel 555 leje lanyhult, a Credit Minier 35 lejjel 280 leje javult, a Redeventa változatlanul 205 leje. Az ipari részvények árfolyama egyenetlenül alakult. A Resita 15 lejjel 485 leje szilárdult, a Mica 10 lejjel 1675 leje, a Letea 15 lejjel 1030 leje lanyhult, a többi változatlan, a Titan-Nadrag-Calan 1700 leje, a Tramway Bucuresti 1180 leje, a Telefon 660 leje.

A nyugateurópai államok nagy tételekben küldik aranykészletüket az USA-ba, háborús tartalékolási célokra

Tovább tart a tartózkodás a nyugateurópai értéktőzsdéken. Londonban gyapotkrachtot tartanak, az angol gyarmatok nagy gyapottermése miatt. Célolják Olaszország 70 millió fontos kölcsönének híret. Tovább javult a lej a külföldi magánforgalmakban

Zürich, február 17. A nyugateurópai tőzsdéken az elmúlt héten fokozott tartózkodás volt tapasztalható. A londoni Cityben a világpolitikai helyzet alakulását, a spanyol kérdés jelenlegi stádiumát nagyon is nyugtalanítónak tartják, másrészt pedig pesszimizmussal várják az angol-német külkereskedelmi tárgyalásokat is, különösen Stanley angol kereskedelmi miniszter ismert parlamenti nyilatkozata óta. A londoni pénzpiac tökébségében és a kamattételekben kevés változás mutatkozott a februári médió napjaiban. Párizsban a tőzsdét továbbra is a spanyol kérdés irritálja, a pénzpiacokon viszont fokozottabban érezhető a magánosok aranytézaurálási tevékenysége. A nemzetközi árutőzsdéken a fontosabb nyersanyagok közül egyedül a fémárak tartottak, a többiek lanyhák, a gyapotárak pedig újabb nagyarányú esést szenvedtek. Emiatt Londonban komolyan tartanak nagyobb arányú gyapotkrizisről, mivel az angol gyarmatokból olyan nagy tételekben kínálják a gyapotot, amelyek elhelyezésére kevés remény van.

A nyugateurópai tőzsdéket nagyon nyugtalanítja, hogy az európai arany tengerentúltra történő vándorlása a szeptemberhez hasonló méretű. A Wall-Streeten az európai arany nagy arányú beáramlását európai háborús feszültség kiéleződésével magyarázzák. A londoni Cityben tulzottnak tartják ezt a newyorki híresztelést, de tényként leszögezik, hogy az elmúlt hetekben egyes európai államok szállítottak nagy tételekben aranyat az USA-ba, kifejezetten háborús tartalékolás céljaira. Az elmúlt héten egyébként az aranyexportban Hollandia és a többi Németországal határos állam vezetett.

Az USA-ban, de különösen a Wall-Streeten élénken kommentálják a newyorki Guarantee Trust Co. bukását, amely vidéki bank nem tévesztendő össze a hasonló nevű newyorki banktőzsdével. 1933 év óta ez első eset, amely alkalommal kipróbálhatták az amerikai betétbiztosítási rendszert, amelynek alapján a bukott bank betétesei követeléseik nyolcvan százalékhöz azonnal hozzájuthattak. Így az amerikai gazdasági közvélemény napirendre tud térni a 23 milliárd dolláros bankbukás felett.

A londoni tőzsdén cáfolják egyes közep-európai sajtóirodák ama híret, mintha az angol kormány az olasz-angol politikai egyezmény fejében 70 millió fontos (cca 100 milliárd lejes) kölcsönt ajánlott fel Olaszországnak, egyes angol pénzügyi lapok Mussolini vágyalmának nevezik a 70 millió fontos kölcsönről szóló hírt. A londoni Cityben egy jóval kisebb összegű olasz kölcsönt is túlkorainak tartanak.

A nemzetközi devizapiacokon az elmúlt héten mindenütt szilárdult a svájci frank, a dollár-fönt-francia frank egymásközötti árfolyama alig változott. Mindenütt szilárdabb az arany ára és némileg emelkedett a platina ára is. A közep-európai gyengébb váltatták árfolyama — a márka kivételével — javult, amit az érdekelt államok jegybankjainak intervencióival magyaráznak. A zürichi magánforgalomban a márka bankjegy árfolyama változatlanul 49—51, az olasz líra bankjegy 13.50—13.75, a pengőbankjegy 45—46-ra, a csehkorona bankjegy 3.80—4.—re, a zloty bankjegy 58-ra javult. A lejbankjegyek árfolyama javult a külföldi magánforgalomban, a zürichi magánforgalomban 1.30—1.40-re szilárdult. Budapesten változatlanul 2.40—3.45-ös, Prágában 17.725—18.025-ös árfolyamon jegyzik a lejbankjegyeket.

MIGRÉN HÜLES FEJFAJÁS GRIPPA ellen

TESTA

A LEGBIZTOSABB IDEGCSILLAPITO

A kikötővárosok gabonátőzsdéin tartott árirányzat váltotta fel az előző hetek lanyhaságát

A gabonavilágtőzsdéken az elmúlt héten számottevő változás állig mutatkozott. A déli földteke államainak, elsősorban Argentínának kínálata az elmúlt héten is nyomasztólag hatott az európai gabonátőzsdékre, elsősorban Liverpoolra és Rotterdamra, viszont az USA-ban és Kanadában az irányzat tartottá vált, amit az amerikai és kanadai kormányok intervencióival magyaráznak, amely intervenciók révén Anglia hatalmas mennyiségeket vesz át ugy Kanadától, mint az USA eladatlan gabonakészleteiből. Különösen a kukoricáékat tartottak (egyész tőzsdéken szilárdabbak), amit azzal magyaráznak, hogy az argentinai (La Plata) kukoricatermés gyengébbnek ígérkezik és Argentína részéről kukoricában nem lehet nyomasztó kínálatra számítani.

Romániában az elmúlt héten a külföld érdeklődése intenzív volt a kukoricában és ennek megfelelően az árak is javultak. Gabonátőzsdéi körök szerint ma már nem probléma annak a negyven ezer vagon kukoricának elhelyezése, ami az idej termésből exportra vár. Viszont a búzában már kevésbé kedvező a helyzet, ugyszintén a többi gabonaneműkben, mivel a külföld érdeklődése már kevésbé intenzív eme gabonaneműk iránt. A romániai fontosabb gabonátőzsdéken a hét végén a következő árakat jegyezték:

Bucuresti: 79 kg-os buza (2% idegen anyaggal) 46.500 lej, 80 kg-os buza (1%-kal) 47.000 lej, 71 kg-os rozs (5 plusz 3%-kal) 32.750 lej napraforgó mag (3%-kal) 42.500 —44.000 lej.

Bráila: 79 kg-os buza (1%-kal) 45.000 lej, 58—59 kg-os árpa (5%-kal) 37.000 lej, 72

kg-os rozs (4 plus 4%-kal) 33.500 lej, idei kukorica (17% nedvesség tartalommal) 38.500 lej, Victoria borsó I-a 65.000 lej, zöldborsó 72.000 lej, 41—42 kg-os zab (1%-kal) 45.000 lej, Naveta repce 88.900—90.000 lej.

Galati: 79 kg-os buza (2%-kal) 44.000 lej, 59—60 kg-os árpa (6%-kal) 38.000—38.500 lej, 40 kg-os zab (5%-kal) 49.500—50.000 lej, 69—70 kg-os rozs (5 plus 5%-kal) 34.000 lej, idei kukorica 38.000—38.500 lej, bab 98.000—99.000 lej, napraforgómag 48.500 lej, kendermag 75.000 lej.

Constanța: képzárak: 80—81 kg-os buza (1%-kal) 46.500 lej, 81 kg-os tisztá buza 47.250 lej, idei kukorica (17%-kal) 43.000 lej, 58—59 kg-os árpa (4 plus 1%-kal) 37.000 lej, moldovai bab 105.000 lej, 73.5 kg-os rozs (4%-kal) 37.125 lej, lenmag 125.000 lej, kendermag 70.000 lej.

Temesvár: A bányási gabonapiacokon a buza irányzata lanya, a piac általában üzletellen. **Arak:** temesi buza 41.000 lej, torentáli buza 42.000 lej, kukorica 32.500 lej, kompa 30.000 lej, zab 43.000 lej, takarmányárpa 33.000 lej, tavaszi árpa 38.000 lej, napraforgómag 37.000 lej, tökmag 71.000 lej, vagononként.

AZ IMPOTENCIA

legyőzhető

RETON

TABLETÁKKAL

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A Gödemesterházi Erdőuradalom, Grassl György Rt. Lunca-Bradului, 1937-38. évi mérlegében 12 millió lej részvénytőke és 5 millió lej tartalékalap mellett 856.636.75 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 138.748.398.67 lej.

A nagyenyedi Ambrosi Fischer et Co. S. A. 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke és 1.667.411 lej rendes tartalékalap mellett 507.174 lej tiszta nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 8.896.865 lej.

A gyulafehérvári Ioan Breckner S. A. szappangyár 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke mellett 58.714 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 5 millió 55.298 lej.

A gyufamonopóliumot kezelő Chibriturile S. A. R. 1938. évi mérlegében 150 millió lej részvénytőke mellett nyereséget nem mutat ki. A mérleg főösszege 502 millió 670.931 lej, a bruttónyereség 337 millió 494.011 lej, amelyből az államnak 250 millió 777.500 lej szerződés szerinti nyereségrészesedést fizetett be.

Az aradi A. Kálmán S. A. pt. Comert si Industrie február 25-én közgyűlést tart, amelyen megváltoztatják a vállalat cégét. Az 1938. évi mérlegben 1 millió lej részvénytőke mellett 79.286 lej tisztanyereséget mutat ki.

A zombolyai Venus Fabrica de Piepteni si Nasturi S. A. 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 246.602 lej rendes tartalékalap mellett 9.314 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 5.088.807 lej.

A nagydisznói Union S. A. posztógyár 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 282.629 tartalékalap mellett 493.413 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 20.986.995 lej.

A nagydisznói Societatea „Meva” S. A. pamutfonógyár 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke mellett 524.023 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 21.346.324 lej.

A csákovai Moara Timis S. A. 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke és 450.623 lej rendes tartalékalap mellett 32 ezer 796 lej tisztanyereséget mutat ki, amelyet az előző évekről áthozott veszteség törlesztésére fordítanak. A mérleg főösszege 8.361.504 lej.

A csákovai „Moara Poporală” S. A. 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke és 273.171 lej rendes tartalékalap mellett 218.808 lej nyereséget mutat ki. A közgyűlést március 4-én tartják meg.

A segesvári Wilhelm Löw Tesătorie de Bumbac S. A. legutóbbi közgyűlésén a 4 millió 200.000 lejes részvénytőkét 6 millió lejre emelte fel.

A balázsfalvi Vulcan S. A. Industrială téglagyár legutóbbi közgyűlésén a vállalat reorganizálását határozták el és egyidejűleg a részvénytőkét 2 millió lejre emelték fel.

A nagyszabeni Dacia Traiană S. A. nyomdával 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 1.013.659 lej tartalékalap mellett 283.436 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 7.213.884 lej. A vállalat közgyűlést február 28-án tartják meg.

A temesvári Palace S. A. 1938. évi mérlegében 1.500.000 lej részvénytőke és 50 ezer lej tartalékalap mellett 21.783 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 16 millió 171.254 lej. A közgyűlést március 4-ikén tartják meg, amikor is módosítják az alapszabályokat.

Fabrica de Căramidă S. A., Detta 1938. évi mérlegében 800.000 lej részvénytőke és 50.000 lej tartalékalap mellett 16.778 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 1.151.992 lej.

A Schenker et Co. S. A. R. szállítási vállalat szatmári fiókját kirendeltséggé fejlesztette vissza és a nagyváradi fiók ügykörébe rendelte.

A Societatea Naționala de Gaz Metan S. A. megkapta az iparpártolási törvény kedvezményeit a volt UEG üzemeire is. A

minisztertanács megadta az iparpártolási törvény kedvezményeit a Societatea Naționala de Gaz Metan S. A. dicsőszentmártoni, marosvásárhelyi és báznaui üzemei számára, amely üzemeket — a fuzióval kapcsolatban — a volt UEG-től vett át a Sonametán.

Az ipari szeszgyárak követelése a Szeszmonopollal szemben

Az Ipari Szeszgyárosok Egyesülete Rt. — amint közöltük — ezévi rendes közgyűlését február 22-én tartja meg. Az 1937-38. évi (1938. augusztus 31-én lezárt) mérlegben 5 millió lej részvénytőke mellett tisztanyereséget nem mutat ki. A mérlegben 380.704.110 lejes tartozással szerepel a Szeszmonopollal a már leszállított szeszért és ugyanezen a címen a szeszgyárak 375 millió 866.219 lejt követelnek az egyesülettől. A mérleg főösszege 406.571.969.25 lej, a bruttónyereség 16.888.225.50 lej.

A felszámolás alatt álló Szeszszindikátus Rt. 1938. évi mérlegében 5.108.688.50 lej

részvénytőke mellett 98.808.25 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 6 millió 512.090.50 lej, a bruttónyereség 1 millió 156.486.25 lej.

Borszeszgyárosok Szindikátusának közgyűlése

A Borszeszgyárosok Szindikátusa (Asociația Sindicat Fabricilor de Spirit din Vin, Distilerilor si Cazanelor Industriale S. A.) legutóbbi közgyűlésén az igazgatóságba válassztottak: Sergiu Zamfirescu, D. Căraus, C. Matei, prof. Ion I. Tatos és Alexandru Georgescu.

Pénzüntézet hírek

A Creditul Agricol Ipotecar al României S. A., most tette közzé 1938. évi mérlegét. A 330 millió lejes részvénytőkéből még 231 millió nincs befizetve. A ténylegesen befizetett 99 millió lejes részvénytőke és 26 millió 61.163 lej tartalékalap mellett 11.784.848 lej a kimutatott tisztanyereség. A Desvoltarea kölcsönből kapott 1 milliárd 344 millió 108.638 lejes hitelítőkéből 1 milliárd 100.527.680 lej van hosszulejára kihezelyezve. A mérleg főösszege 1 milliárd 757.778.529 lej, a bruttó kamat- és jutalékjövdelem 76.035.153 lej.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. 1938. évi mérlegében 43.010.000 lej részvénytőke és 2.500.000 lej tartalékalap mellett 4.819.671 lej tisztanyereséget mutat ki, amelyből 2.491.485 lejt a konverziós veszteségek tartalékalapjára fordítanak. A mérlegben a betétállomány 66 millió 113.808 lejt, a hitelezők tétele 113 millió 164.413 lejt, reeszkompt 15.781.192 lejt váltótárca 106.232.833 lejt, folyószámlai kihelyezések 54.801.334 lejt, konverziós adósságok tétele 95.055.646 lejt tesz ki. A mérleg főösszege 319.572.614 lej, a bruttó kamat-, jutalék és egyéb jövdelem 18 millió 329.292 lej. A közgyűlést március 5-én tartják meg.

A kolozsvári Transsylvania Bank Rt. 1938. évi mérlegében 40 millió lej részvénytőke és 564.155 lej rendes tartalékalap mellett 1.142.873 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 79.744.509 lej. A közgyűlést március 12-én tartják meg.

A nagyváradi Agrár Bank Rt. igazgatósága legutóbbi ülésén a nagyszabonai fiók vezetőivé: Varga Györgyöt, dr. Bartha Ferencet és Csátary Gyulát nevezte ki, akiket a törvényszék bejegyezt.

A nagyváradi Banca Centrală S. A. legutóbbi rendkívüli közgyűlésén az igazgatóságba válassztottak: Dr. Csillag Andor, Fried Jenő, Hönig Ignác és Mandel Géza, akiket a törvényszék bejegyezt. Az 1938. évi mérlegben 2 millió lej részvénytőke és 25.000 lej tartalékalap mellett 1.405 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 2.549.780 lej.

A Nagyilondai Takarékpénztár Rt. — a konverziós egyezségnek megfelelően — az esedékes részletet február 1-től kezdődően fizeti betéteseinek és hitelezőinek.

A Tg.-Lăpusului Institut de Credit si Economii S. A. február 23-án közgyűlést tart, amelyen kimondják a fuziót a S. A. de Banca si Comert din Tg.-Lăpusului pénzintézettel. A S. A. de Banca si Comert din Tg.-Lăpusului ugyanezen a napon tart közgyűlést, hasonló napirenddel. A fuziót az 1938. évi mérleg alapján viszik keresztül.

A Banca Românească a Brassului S. A. Brán (Brassó megye) 1938. évi mérlegében

2 millió lej részvénytőke és 677.709 lej tartalékalap mellett 145.918 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 3 millió 653.519 lej.

A Parsimonia S. A. Institut de Credit si Economii, Brán, 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 337.501 lej tartalékalap mellett 6.166 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 3.487.042 lej.

A csákovai Cassa de Păstrare S. A. 1938. évi mérlegében 2.073.400 lej részvénytőke mellett 6.060 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 5.220.406 lej.

A felszámolás alatt álló Cassa de Păstrare S. A. Tomnatic bank március 29-én közgyűlést tart, amelyen a felszámolóknak felhatalmazást adnak, hogy a bank hitelezőivel és adósaival magánegyezséget kössön a felszámolás meggyorsítása érdekében.

A Banca pt. Industrializarea si Valorificarea Produselor Agricole S. A. igazgatósága lugosi fiók vezetőjévé Gábor Aristidét a tordai fiók vezetőjévé C. I. Georgescut nevezte ki.

Bankközgyűlések

Február 23. Lăpusană Institut de Credit si Economii S. A., Tg.-Lăpusului, S. A. de Banca si Comert din Tg.-Lăpusului.

Febr. 26. Bocsana Institut de Credit si Economii S. A., Bocsana Montana.

Március 4. Ardeleană Institut de Credit si Economii S. A., Szászváros, Banca Poporală S. A., Csáková, Banca Ajutorul S. A., felszámolás alatt, Kolozsvár.

Március 5. Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt., Kolozsvár, Banca Oasia S. A. Nagyszabon, Banca Comerciala si Poporală S. A., Lipova.

Március 7. Cassa de Păstrare si Banca Comercială S. A., Tasnád.

Március 11. Cassa de Păstrare din Ciacova S. A., Csáková, Banca Unirea S. A., Nagyvárad.

Március 12. Transsylvania Bank Rt., Kolozsvár, Reuniunea de Păstrare si Avans S. A. felszámolás alatt, Kis-Jécsa.

Március 29. Cassa de Păstrare S. A. felszámolás alatt, Tomatic.

Április 2. Banca de Economii si Credit S. A., Kőhalom.

Energia engedélyek

A Fabrica de Tiglă si Căramidă I. Munschong et Co. Lugoj, engedélyt kapott egy 250 lóerős gőzkazán beállítására. Az engedély 25 évre szól.

Dr. Givulescu Tereziá Páulis (Arad megye) községbeli lakos engedélyt kapott egy 40 lóerős félstabil motor beállítására. Az engedély 25 évre szól.

A CFR végleg átveszi az összes erdélyi és bánáti magánvasutársaságok vagyonát

Az Erdély és Bánát területén még bejegyzett és felszámolás alatt álló magánvasutársaságok március 2-án a közlekedési ügyi minisztériumban közgyűlést tartanak, amelyen ratifikálják a felszámolók és az állam között létrejött szerződést a magánvasutak vagyonának végleges átadására vonatkozólag. Ezzel kapcsolatban a következő 17 magánvasutársaság tart közgyűlést:

	Lei
Satu-Mare-Baia-Mare Vasutársaság részvénytőkéje	4.814.600
Jibot-Cugiri	1.600.000
Ardealul de Sud	32.349.000
Caransebes-Hatej	9.451.000
Tárnava Mica	11.228.600
Unite Sătmărene	12.548.400
Valea Viseului	12.045.000
Jibou-Baia Mare	7.203.200
Năsăudene	8.688.200
Matra-Crisana	4.213.160
Bihorene	8.586.300
Timisoara-Lipova-Radna	5.986.000
Timisoara-Buzias	2.920.000
Turda-Câmpeni-Abrud	16.139.200
Jebel-Liebling	828.400
Mures-Turda	19.786.800
Huedin-Călățele	2.931.200
Összesen	161.319.060

A tizenhét megváltásra kerülő vasutársaság részvénytőkéje 161.319.060 lej, amelyekért — a részvényesekkel kötött meg egyezéseknek megfelelően — az állam kötvényeket ad. E vasutársaságokat az imperiumváltozás óta a CFR kezeli.

Cégbejegyzések

A dévai Succ. Gottlieb Seiger S. A. legutóbbi rendkívüli közgyűlésén a vállalat cégét Muresana S. A. Intreprindere de Export de Animale si Produse de Animale-ra változtatta. Ugyanakkor az igazgatóságba válassztottak: Seiger Bernát, Trestian Eugen és Malea Ion, akiket a törvényszék bejegyezt.

A temesvári Tesătoria Seida S. A. felszámolás alatt, legutóbbi rendkívüli közgyűlésén a felszámolás megszüntetését és a vállalat reaktiválását határozta el. A részvénytőkét 1.500.000 lejben állapították meg. A reaktivált vállalat igazgatóságába dr. Virgil Simon, Constantin Ardeleanu, Stefan Kulai, Ernest Brock és Kulai Istvánné válassztottak meg. A vállalat adminisztrateur délegüje Kulai István.

A nagyszabeni Elastic A. Datky S. A. legutóbbi közgyűlésén a részvénytőkét 1 millióról 6 millió lejre emelték fel. Ugyanakkor az igazgatóságba válassztottak: id. Datky Árpád, Datky Mária és ifj. Datky Árpád, akiket a törvényszék bejegyezt.

A dévai Dodonea Soc. Baieo-Chimaterică S. A. Geogaiu Băi legutóbbi rendkívüli közgyűlésén a 2 millió lejes részvénytőkét 8 millió lejre emelte fel.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.31—143.38
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.00—673.44
holland forint	75.76—76.95
svájci frank	32.09—32.57
francia frank	3.56—3.77
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
cehkorona (hivatalos)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai hullámzóak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1700—1720
angol font, 30%-os szabadkvóta	1640—1650
angol font, 20%-os kvóta	1290—1300
angol font, 40%-os kvóta	1015—1020
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	183
dollár, 30%-os szabadkvóta	352
svájci frank, 30%-os kvóta	78—80
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.20—9.40
belgas (kliring)	56
belgas, 15%-os	60
svédkorona, 30%-os kvóta	84

HIVAT
A törté

A napokban restem a könyv Slomo ibn Vekori krónikájában Ebrei a Román könyvet talál csodálkozással elitiches K. Kauders. "Má voltam rökön tára, de azu egy talámt csak ő tehet jában véve is beri életnek ugy megláts mint éppen a hires német kát irt a tödésére való gyobb mérvű veszet terén.

Hogy men látjuk, ha ő étkézési mód élvezeteivel. divott nem zól, meglég jeivel is. Mé könyv elejét rosszakaratt rajta, hogy rezte, hanem 1918-ban jel V. kiadása. volt, mert ez jelentetni né Találomra tési módját marhaust, e galambot, e kot... "Hát mai ember És micsoda dersné: „Vé sárgáját, fé tet”...

A városi rejtéssel k kényt hajlé csak törté ilyen könyv ma ilyen le Az olaj háb látlan urak pegő kugli tetszésre, radalmi je konyha ab üdvözítő h gatják. A mi követke cíó terén is ti. A mai hát a Tisa „nájn tég” lözést jelen jät is jóva ember, mi kott ükapj foku önsar Edesany Sara Cohn zsidó szá nyomták é itélve, a meg. Ez a

Atké
Kivándorl
gel fot

az összes gánvasul-onát

tén még be-álló magán-a közlekedés-ülést tartá-lszámolók és-zódést a ma-ges átadásá-latban a kö-ág tart köz-

Lei

- 4.814.600
- 1.600.000
- 32.349.000
- 9.451.000
- 11.228.600
- 12.548.400
- 12.045.000
- 7.203.200
- 8.688.200
- 4.213.160
- 8.586.300
- 5.986.000
- 2.920.000
- 16.139.200
- 823.400
- 19.786.800
- 2.931.200

161.319.060

aló vasuttár-060 lej, ame-kötött meg-ak állam köt-ak az im-zeli.

ek

er S. A. leg-a vállalat-ndere de Ee-Animale-ra-gazgatóságba-at, Trestian-t törvényszék

a S. A. fel-ndkivüli köz-züntetését és-ozta el. A-n állapot-igazgatósá-antin Ardele-ock és Kulai-vállalat ad-Ástván.

Datky S. A.vénytőket 1-ny fel. Ugyan-ztattak: id.-s ifj. Datky-bejegyzett.

eo-Climateri-ki rendkívüli-részenytőkét

Bank yamai:

- 141.31-143.38
- 362.40-672.75
- 663.09-673.44
- 75.76-76.95
- 32.09-32.57
- 3.56-3.77
- 40.50-41.60
- 25-27
- 4.68-4.77

galomba hoz-hullámzóak.-vetkező árfo-

- 1700-1720
- 1640-1650
- 1290-1300
- 1015-1020
- 183
- 352
- 78-80
- 9.20-9.40
- 56
- 60
- 84

WIZO A zsidó Asszony

PRIVATALOS LAPJA

A történelem és a szakácsvédelem

Írta: BATÓ LAJOS

A napokban egy történelmi művet kerestem a könyvtárban és íme Rabbi Slomo ibn Verga „Sévet Jehuda“ középkori krónikája és Blustein „Storia degli Ebrei a Roma“ közé beékelve egy idegen könyvet találtam. Kiveszem, föllapozom és csodálkozással olvasom a címlapot: „Israelitiches Kochbuch von Witwe Marie Kauders.“ Megvallom első pillanatban meg voltam rökönnyödvé ilyen szentségtörés látára, de azután megfontolva az ügyet, úgy találtam, hogy feleségemnek, mert csak ő tehetta oda a szakácskönyvet, alapjában véve igaza van. Mert bizony az ember életnek kevés oly oldala van, amelyen úgy meglátszanék a történelem hatása, mint éppen az étkezés. Werner Sombart, a híres német közgazdász, egy alapos munkát írt a történelemnek a fényűzés fejlődésére való hatásáról. De még sokkal nagyobb mérvű volt ez a hatás a szakácsvédelem terén.

Hogy mennyire igaz ez, azt csak akkor látjuk, ha összehasonlítjuk a mai ember étkezési módját a mult generációk ebbeli élvezeteivel. Nem beszéllek a mult időkben divott nem tudom hány fogásos lakomákról, megelőgészem én Kauders néni receptjeivel is. Meghatottsággal szemlélem a könyv elején leledző arcképet, amelyről rosszakarattal el lehet mondani, meglátszik rajta, hogy a jó öreg néni nem csak szerzte, hanem végig is ette a receptjeit. — 1918-ban jelent meg a könyv nálam lévő V. kiadása, amely egyuttal az utolsó is volt, mert ezt a könyvet új kiadásban megjelentetni nem lehet. Miért?

Találomra fellapozom a husleves készítési módját: „Vegyünk 2 kg. jó sovány marhaust, egy egész marhamáját, egy pár galambot, egy libamellet és egy nagy tyukot...“ Hát bizony ilyen fajta huslevest a mai ember bugyellárisa nem igen bír el! És micsoda mammut-tortákat ajánl Kaudersné: „Vegyünk 380 gr. vaját, 16 tojás-sárgáját, fél kg. cukrot és ugyanannyi lisztet...“

A városi ember, legyen az kenyerét verjétkel kereső férfi avagy karscu nádként hajlázó derekát féltő fehérrép, csak történelmi érdeklődéssel olvassa az ilyen konyhareceptet. Ki főz ma és ki fizet ma ilyen leveseket és ki süt ilyen tortákat? Az olaj háborút üzent a libaszir eddigi korlátlan uralmának és bizony a zsírtól csepegő kugli sem talál ma olyan osztatlan tetszésre, mint apáink idejében. Oly forradalmi jellegű eszmék hatoltak be a konyha ablakán, amelyek még az egyedül üdvözítő husba betett örök hitet is megintgatják. A vegetárius konyha tért hódít, a mi következményeiben még a zsidó tradíció terén is a fogalmak ártértekelését jelentti. A mai kor zsidója csodálkozva kérde, hát a Tisa bő-avot megelőző hushagyó „nájn tég“ tényle golyan rettenetes nélkülözést jelent-e? És bizony Jom Kipur napját is jóval könnyebben böjtöli át a mai ember, mint annak idején bókosthoz szokott úkapja, aki az egy napi koplalást nagy foku önsanyargatásnak tartotta.

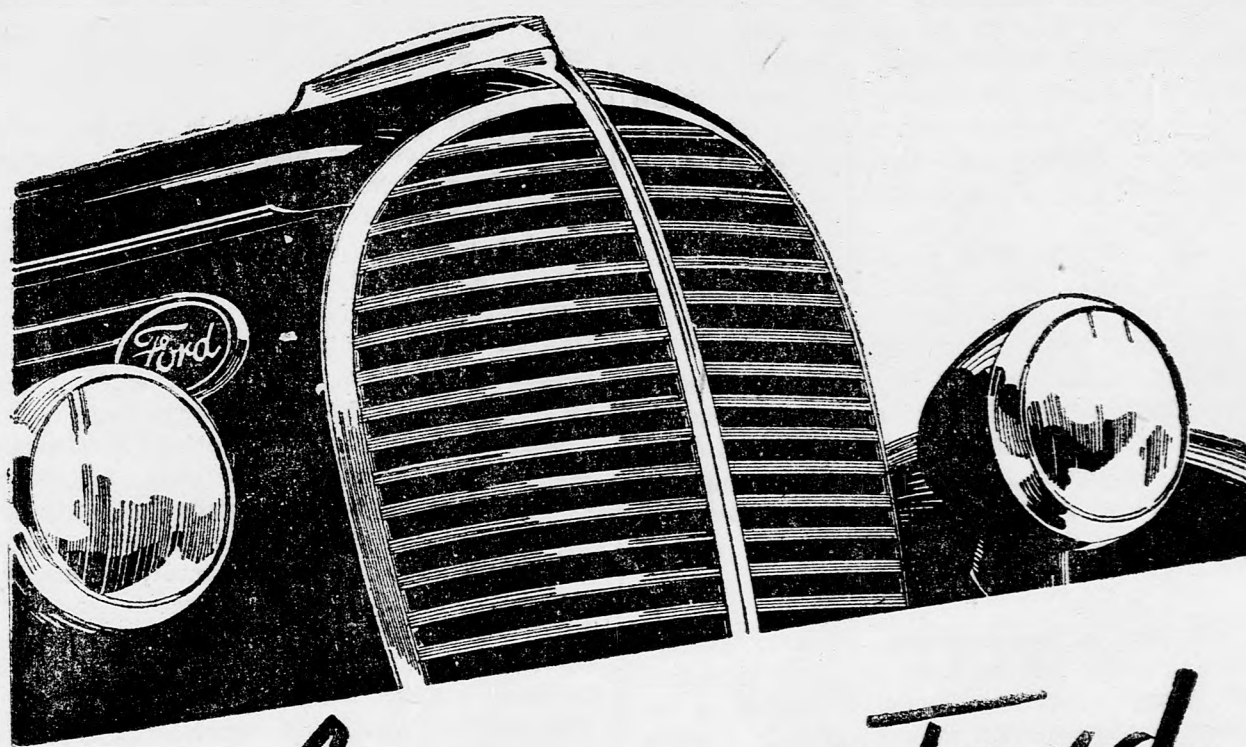
Édesanyám holmija között találtam egy Sara Cohn szerzte, színén németnyelvű zsidó szakácskönyvet. Regensburgban nyomták évszám nélkül, de kiállítás után ítéltve, a nyolcvanas években jelenhetett meg. Ez a könyv jellemzően tükrözteti

viszza a német zsidóságnak felemás voltát. Míg a címoldallal átellenben a könyv elején levő ábra mutatja, hogy a széderasztal hogyan terítendő, a 22. oldal képe a nyulpecsenye felvágási módját ábrázolja. A könyv elején nagy részletességgel tárgyalja a hus kóserozási módját és a Peszachkor használandó edény kóserolását, ami azonban Sara Cohn asszonyt nem akadályozta meg abban, hogy a 96. oldalon házinyul és valamivel odébb az ángolna elkészítését taglalja.

Ezt a két könyvet juttatja eszembe az erdélyi Wizo nemrég megjelent szakácskönyve. Mennyire meglátszik ezen a feletünk lepergett utolsó évtizedek hatása, ha összehasonlítjuk vele a hasonló természetű régebbi könyveket. Külsőleg jóízűre való kiállításban megjelent, nem valami nagy pretenciójú, de annál értékebb munka ez, amely a zsidó középosztály jóízű konyháját írja le a mai gazdasági viszonyokra és az elhízás ellen védekező közvéleményre való tekintettel. Itt már Kaudersné hiába keresné hustömegek által koncentrált leveseit, zsirban uszó ételeit és 16 tojássárgával sütött tortáit. Valamint, hogy Sara Cohn megállapíthatná, hogy nincs e munkában stíluszavar és ellentmondás a bevezetésben megnyilvánuló tendencia és a könyv többi része között. Tehát semmiféle „kóser chazer-fisz!“

Mit kívánhat az ember egy ilyen jól sikerült és igazán minden frázis híjján hézagpótló könyvnek?

Mielőbbi új kiadást!

Az 1939-es új Ford
HIDRAULIKUS FEKEKKEL FELSZERELT
teherkocsik megérkeztek!

Üdvözlőbeszéd a Hadaszához

Írta és elmondotta: BALKANYI MAGDA

Kedves Fiatalok! A Wizo asszonyok nevében szeretettel üdvözlöm Magukat a Hadaszah megalkulásakor, Magukat, akik az ifjúságot a reményt és akarát, a jövő ígértét képviselik.

A szerepkör, — amire vállalkoztak — nem es, szép, de nem könnyű. — Pionírok, harcosok kell, hogy legyenek mindannyian.

Pionírok, mert védelmezik legszebb értékeinket, zsidó gondolatainkat, zsidó kultúránkat — harcosok, mert felveszik a küzdelmet ott — ahol még kell, — a zsidó közönyt ellen, megértük az idők szavát, hogy soha jobban, soha odaadóbban nem kellett küzdeni a zsidóság ősi otthonáért, a zsidóság egyedüli s utolsó menteváráért, — az erעי gondolatért, — a zsidó Palesztináért.

Vége Maguk is felebredtek álmukból s megdörzsölve szemüket láthatják a küzdelmes, nehéz utat, amelyet a mai zsidó nemzedéknek kell végigjárnia.

De nem szomorítani, hanem örömet szeretni jöttem. Nem elkészeríteni, hogy lehorasztott fejfel átadjuk magunkat az idők mulásának.

Az örömeim mindig, mindenkor és mindenkinél mások... Lehet, hogy Maguk ezt a zajos, zaklatott, hűtötő és idegtépő ifjúságot, talán nem is acnák cserébe a miénkért. Mert valljuk be, mi is volt a mi ifjúságunk? Tétlen passzivitás, sok jó könyv, sok kedves fiu s menél előbb férjhezmenni.

S mi van ezzel szemben ma? Végtelen sok tennivaló, rengeteg akarás, csupa tettekkészség, — csak sajnos, — a határok igen korlátozottak. Soha ilyen halálosan komoly ifjúság még nem volt, a tíz éves gyermek égo szímmel kíséri az étheren keresztül érkező híreket, — a 15 éves ifju ma már tetterekész ember s Maguk, az ifju generáció kezében van letéve, — az egész zsidó vó sorsa.

Komoly szerepkör jutott Maguknak az élet színpadán. Maguk lettek az összekötő lánc a még csak sejteni kezdő, ébredező lelki gyerekek, a vergődő fiatalok s mi, — az eseményeket szorongó szívvel kíséző, férjeink és gyermekeink sorsáért aggodó Wizo ass-

zonyok között.

A mi fiatalaságunk kíséző zenéje, a tánczene volt, a maguké, — a bucsucsök és a sírás. Kelet Európa zsidósága utrakészen áll s a legszomorubb az, hogy senki sem tudja: hová? Mindenki löt fut, menekül, hol tudna fészket rakni családjának, nem is gondolva a jövőre, — csak a kis átmeneti jelenért küzdve.

Sulyos szétszórás idejét éljük, soha sulyosabb szétszórás nem jutott a zsidóknak osztályrészül, — mint ma. — Máshová indul az apa, máshova a gyermek s közöttük remegve, szólni sem merve, — a reszkető zsidó Anya, a sok Wizo testvér. Olyan a tempó, hogy még gondolni sem merünk arra, mi lenne, ha e szétszórás véget érne e földön s megszűnne a rettenetes a következő naptól.

Rohan az ár, a gyűlölet hajtja ellentünk, jön Nyugatról, — ahonnan eddig mindig a kulturát vártuk, — elseper mindent, — multat, jelent, jövőt, — halálos ellenségek békiünek össze, soha nem gondolt értékeket és érdekeket adnak fel, mindennek csak egy ára van, — mint valaha a vásári árunak, — a zsidó!

Es mit látunk? Sehoh sem akarják befogadni a zsidókat. Még ott is zsidótörvényt hoznak, ahol említésre sem méltó a zsidó arányszám. Olyan országok, — melyekben

időtlen idők óta abszolút nyugalomban éltek a zsidók, még ezek sem maradtak elszigetelten, még ezek is fészkegetik a zsidó kérdést.

Egyetlen és végső reménycsillagunk: — Erec Jiszael. — Zsidó föld, hova hazamegyünk, zsidó föld, mely hazavárja megtért gyermekeit, zsidó ifjainkat, zsidó munkásainkat. S hogy dolgoznak azok, — nemcsak magukért, de miértünk is. Az építés, a honalapítás öröme éltei őket.

Diplomások, fiuk, lányok, egysorban, egyenlőségben végeznek fáradhatatlanul olyan fizikai munkát, melynek elvégzésére önmagukat soha nem tartották elég erősnek. De dogoznak dalolva, inszakadásig, verjétkézve, hogy felragyogjon előttünk, galuti zsidók előtt, harcos kintartásuk, küzdelmünk eredménye: a zsidó Palesztina.

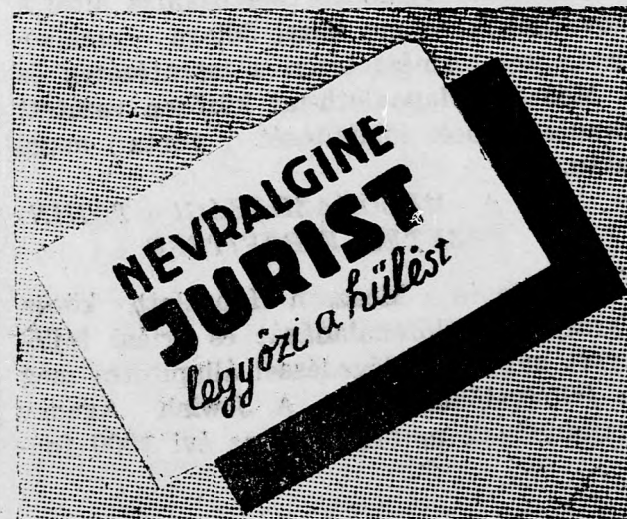
Ez a példa, a munkának és az alkotásnak ez az öröme és kitartó ereje hassa át a Hadaszah munkáját is a zsidó nép és a zsidó ország szolgálatában.

A szigeti Wizo hírei

A szigeti Wizo csoport újból élénk aktivitásba kezdett. Röviddel ezelőtt kibővítették a vezetőséget, amelynek élén dr. Danzig Samuné áll, Szmuk Ignátné és Szmuk Sándornéval, akik mint alelnökök kaptak helyet a vezetőségben, míg Fuchs Ernóné főtítkárr lett. A Wizo csoport átképzési tanfolyamok megszervezését határozta el, aminek a megvalósításához már hozzáfogtak, ugyanakkor folyamatban van a „Joung Wizo“ megszervezése is. Szombat este nagyszabású „Chamisá Aszár Bisvát“ estélyt rendezett a Joint nagytermében.

Folyó hó 4-én nagysikertű „Chamisá Aszár“ innepélyt rendezett a szigeti Wizo. Dr. Danzigné elnöknő ismertette a nap jelentőségét. A Wizo asszonyok a Joint népkonyháján étkező szegény gyerekeknek gyümölcs csomagokat szét és a KKL akcióját is lebonyolították.

A megnyitó után Taub Dezsóné a lányok átrétegeződésének kérdéséről beszélt és ismertette azokat a hasznos munka lehetőségeket, melyek leány-hachsara számára adódnak. Adrian igazgató, a tanonc-internátus vezetője tartott nagyszabású előadást a ma fontos problémájáról, az átrétegeződésről.

Olvadás közben

Félek, hogy az igen tisztelt Szerkesztőség nem fog helyt adni ezeknek az igénytelen soroknak, ha így kezdem reflexióimat: Ne olvassunk annyi újságot! (S hozzá lehetne tenni: Ne hallgassunk annyi rádióhíreket).

Mennyi időt, energiát, idegerőt pocékolunk, amikor csak úgy habzsoljuk az újságokat. Chamberlain ezt meg ezt mondta, a lengyelek visszakanyarodnak Németországba, viszont a németek nem firszirozzák most Ukrajnát — s így tovább. Elismeréssel olvassunk egy nagyon okos cikket s feldühödünk egy mákison. S a végén egy cseppet sem vagyunk okosabbak, mint amilyenek voltunk. Ma már az iskolásgyermekek is világpolitikával foglalkoznak. „Melyik a legnagyobb ország Európában?” — kérdi tölem minap egy harmadik elemista. „Oroszország”, — felelem. „És azután?” — érdeklődik tovább. „Németország”, — mondom. „De ugy-e”, — folytatja. „Anglia, Franciaország, Oroszország és Amerika együttvéve erősebbek, mint Németország és Olaszország?” — „Bizonyára”, — válaszolom. „Különböző haragszom Franciaországra!” — mondja fitymálva. „Hát mit vétett nekem Franciaország?” — kérdelem. „Hát cserbenhagyta Csehszlovákiát”. — No tessék! Ilyenekről diskurálnak manapság az elemisták. Nemzsidó gyermekek bizonyára „ártatlanabb” dolgokkal foglalkoznak: hogy a zsidók...

Olvassom a szerencsétlen Schwarz Izidor-nak az aradi törvényszék előtt tett vallomását. Hogy elvették az üzletét, meghalt a felesége, koncentrációs táborba zárták, közben agyonkínózták a két leányát. Az egyik már el is volt temetve, a másikat hordágyon — nem akarja leírni a tollam — megskalpolva hozták haza. Nem lehet, ez nem lehetséges — hördülök fel, nem és ezerszer nem! A szerencsétlen Schwarz Izidor elvesztette az esztét a sok kínban, képzeldődik, láza van, félrebeszél. Mindennek van határa, a kegyetlenségnek is. Elvégre mégsem örült meg az egész világnak! S gondolatátvitel kapcsán eszembe jut az a jelenet Raffy Ádám gyönyörű könyvéből, amikor Herodes király megöleti második feleségét, Mariammét: Szemébe, ganéjba ássák térdig, kendővel fojtogatják, amíg kinyitja a száját, amelyet a hóhér egy nagy vasfogóval felpöckel és akkor forró ölmot öntenek a torkába... S az ilyen olvasmányok után az ember térsen pihenőre és aludjék nyugodtan és békésen...

Hol vannak azok az idők, amikor az ember nyugodalmassal élvezettel olvashatott szöveknél szebb könyveket, mikor — ha éppen olyan bangulatban volt — álmodozva elmerenghetett gyönyörű tájak, érdekes utalások fölött, amikor lélektani problémákról vitakozott több- vagy kevésbé szellemes emberekkel? Ma — ha egyáltalán hozzájutunk nemaktuális dolgok olvasásához — egy a közepkorban lejáró regény olvasásakor rögtön beáll az a bizonyos gondolatkapcsolás. A régi Róma és Firenze említései pedig a mai, nem éppen poétikus vonatkozások bukkannak föl.

Boldogok lehetnek azok az emberek, akik — mint pl. a nációk — csak a saját engedélyezett lapjait és irodalmukat olvassák, amelyek szerint minden úgy van jól, ahogyan ők csinálják, minden igaz, amit ők mondanak s mindaz hazugság, amit a többiek tesznek vagy mondanak. Talán észre sem veszik, hogy a fogalmak átértékelése, jobban mondva elértéktelenedése szemfényvesztő ügyességgel van megcsinálva, hogy logika helyett dialektikával etetik őket. Egyet azonban — többek között — mégsem tudok megérteni: Hogyan lehetséges, hogy ugyanazon evangélikus pap, aki Jezsás vagy Jeremiás prófétáról szóló bibliai összefoglalóra hívja össze híveit, gyűlöli és megvesse a zsidókat? Mert van ilyen pap. És nem is kevés. Hol marad itt a logika?

Olvassom egy helybeli német újságban, hogy a ma történelme a fajok egymás elleni harcának központjában áll. Szép kis „harc”: A zsidó „fajt” lefegyverezik, kismenniük, védtelenné teszik s azután egy zsidó ellen 1000 „árja” harcol.

Az igen tisztelt Szerkesztőség nyugodtan leközölheti ezeket a morfondírozásokat. Mai idegzetünk és lelki beállítottságunk valóságos kényszerít bennünket arra, hogy csak úgy felfújuk az újságokat. És ha el is vagyunk keseredve, ha fel is háborodunk: igazunk tudatában, ártatlanul való üldöztetésünk szenvedései között is, nem adjuk fel a reményt, hogy végül — mint mindig a történelemben — megtörtene bár, de toll fogja élni a zsidó nép ezt a korszakot is, mint oly sok más, előbbi korszakot a sötétségnek.

Dr. Révész Béláné (Sibiu)

Nyolc nap Jeruzsálemben

Ira: M. KARGER

A turista a festői szépségű Haifából és a ragyogó, lüktető tempójú Tel-Avivból jövet, gyakran csalódottan tekint körül Jeruzsálemben. A három fővállás és sok mellékvállás emlékművei, valamint az 52 nyelv, amelyet ott beszélnek — szinte megzavarják és elnyomják az idegent. Ez a benyomás akkor is megmarad, ha a város belsejét elhagyva a külvárosokba jutunk és a kopár régi falakkal találjuk szembe magunkat. Az új Jeruzsálem nem különbözik az európai nagyvárosoktól, társadalmi és kulturális események napirenden vannak, csupán a keret más...

Röviddel azelőtt zajlott le Jeruzsálemben a diplomataestület megnyitó ülése, amelyen Románia vezérkonzula Besa is részt vett és igen érdekes referátumot tartott és filmsorozatot mutatott be Romániáról. Másnap este a KKKL főtitkára Pollák Adolf tiszteletére bankettet rendeztek, amelyen az ünnepelt 42 éves cionista tevékenysége után bucsuzik a munkától. Ez az est valóban szép és komoly társadalmi eseménye volt a zsidóságnak, amelyen részt vettek: Ussischkin, dr. Hantke, Ruppin, Granovsky, Landsberg és más kimagasló személyiségek, akik különböző felszólalásokban méltatják Adolf Pollák 42 éves tisztségviselői múltját, amellyel a cionizmusnak óriási szolgálatokat tett. Adolf Pollák érdekes és meghatározó választásban visszavezette hallgatóságát ahhoz az időponthoz, amikor, mint Herzl titkára az ügy szolgálatába lépett és elmondotta mindazt, amit a mai napig 42 év leforgása alatt átért.

Ujabb társadalmi eseménye az országának a Habima színház premijere, az „Anussim” című darab. A spanyolországi marannusok életével foglalkozik a darab; szerzője fiatal eddig ismeretlen név. A premieren az 1000 személyt befogadó Cion-terem az utolsó helyig megtelt és a sok prominens személyiség között ott volt a főkegyelmségi felesége Mac Michel asszony is teljes kíséretével. Ugyanez az angol előkelőségekből álló tár-

saság jelen volt másnap este az Edison teremben, ahol a palesztinai szimfonikus zenekar tartott bucsuhangversenyt, mielőtt kairói és alexandriai körújtára indult. A ridég és előkelő angolok elragadtatásukat szünni nem akaró tapsviharral juttatták ki, valóban mesteri tökéletességgel hangzott el, fejezésre, amikor Beethoven 9. szimfóniája.

Néhány nappal később élvezetes kulturális eseményt nyújtott a munkásszínház, „Ohel”, ahol Lefi Ruach Hasman családias darabja „A kor szelleme” aratott komoly sikert.

A társadalmi események sorozatát a nyolc nap leforgása alatt a Wizo művész rendezvénye zárta be, amely valóban minden dicsőítést és elismerést kiérdemelt. A palesztinai Wizeról nyugodtan el lehet mondani, hogy a zsidó nép egészségének őrzője. A „Keren Hajeled” a gyermek alap, amelynek jövedelme gyermeknevelési célokat szolgál és a Wizo tágkörű munkája, nagy tekintélyre örvend a Jisuvban. Érdemes tehát, hogy óriási érdeklődés mutatkozott, amikor a Wizo a Keren Hajeled javára Jeruzsálemben hangverseny-revüt rendezett, amelyen az ország legnevesebb művészei díjmentesen szerepeltek. A szereplők között volt a Habima színház híres drámai hősnője „Rosina” és Elise Dublin az ismert táncosnő is. A nagy számú és előkelő közönség ez alkalommal is nagyon elégedett volt a Wizo valóban nívós rendezvényével és, ami a lényeg a Keren Hajeled alap szép szöveggel gyarapodott. Így láthatjuk, hogy Jeruzsálem, ha külsőleg parazita város jellegével bír is, ha telve van a három fővállás emlékműveivel, romjaival és szentségeivel, annyi szellemi és lelki gyönyörűséget nyújt, amelyek a szent Jeruzsálemet felejtethetlenné teszik. Jeruzsálem nem hagyja magát a Jisuv mindennapi gondjaitól, a még itt-ott előforduló zavargásoktól, a politikai nehézségektől, vagy akár a kerek-asztal konferenciától elnyomni. A zsidó nép vérkeringése zavartalanul lüktet tovább.

Palesztinai Wizo-hírek

ELSŐ IFJUSÁGI CSOPORT A WIZOBAN

A Wizo executiva nyári londoni gyűlése alatt elhatározta, hogy további kiképzési lehetőséget nyújt bevándorló lányok részére (15—17. évig) és 25-ös csoportokban beszervezi őket a Nachlath Jizchak-i háztartási iskolába. Különböző Wizo föderációk, de főképpen Anglia, Románia és Svédország évek óta komoly összegekkel támogatják a jugend-aliját. Ez a feladat most már praktikus tere is a Wizo munkája. A háztartási iskola közvetlen szomszédságában január 1-től egy egész házat béreltek ki és rendeztek be. Az első bécsi leánycsoport már meg is érkezett. Saját pedagógiai vezetővel rendelkeznek, de a praktikus és elméleti kiképzést a háztartási iskolában kapják. A tanterv egyrészt a szakkiképzés előkészítését tartalmazza, (háztartás és kertészet), másrészt bevezetést a héber nyelvbe, a zsidó tudományokba, valamint az általános továbbképzést, mint a praktikus munka kiegészítését.

WIZO ALLIJA

Az október-áprilisi félévre a Wizo 90 iskola certifikátot kapott, amely országoként a következőképpen oszlott meg: Németország 35, Bécs 20, Csehszlovákia 15, Lengyelország 7, Románia 3 és 10-et a különböző államokban ideiglenes tartózkodó menekültek kaptak. Az egyes certifikátok elosztása a Wizo által történik, megegyezve az illető ország helyi haluc-szervezetével. A Wizo újabb 90 certifikátja által a növendékek száma közel 500-ra emelkedett, ami természetesen a tanintézetek és a Moazath Hapaloht-tal közösen vezetett tanuló-farmok kibővítését vonta maga után.

A MEZŐGAZDASÁGI TANINTÉZETEK KIBŐVÍTÉSE

A Wizo és a Moazath Hapaloht közös farmjainak előrehaladását és óriási fejlődését nagy meglepéssel állapította meg a felügyelőbizottság. A Jewish Agency hajlandónak mutatkozott az évi 1000 fon-

tos szubvención kívül további 500 fontot rendelkezésünkre bocsátani, hogy gazdasági üzemekben késedelem nélkül iktassanak be különböző sürgős befektetéseket és munkálatokat, mint pl. az udvar aszfaltozása, az újjáépített mosókonyha felszerelése, kerítések, magtár és esetleges pótszerszámok beszerzése.

Az ajánthi intézet idej jelentése meglepően szép és örvendetes, az elmúlt év nehézségeinek dacára. A mérleg 1200 fontos tiszta nyereséget mutat. Mintatehenészetük példaképpül szolgál az ország többi szakiskoláinak. A takarmány 70 százaléki saját maguk fedezik, hogy egyedül a tejgazdaság több, mint 300 font tiszta nyereséget hoz. Baromfityénésztésük is nagyot lendült, amennyiben ma már 2000 darab szárnyással rendelkeznek és különböző fajok nemesítésével is próbálkoznak. A leg szebb eredményt azonban a konyhakertészet terén érték el, amely a mérlegben 365 font nyereséggel szerepel. Narancsültetvények az idén mutattak ki első ízben hasznót.

Az ajánthi tanulók száma ma már meghaladja a százat. Élénk társadalmi és szellemi közösségben élnek. A tanterv újabb praktikus elektromosság és fizika tanításával bővült ki. A jelentés kihangsúlyozza a lányok bátor magatartását a zavargások alatt, amikor napi munkájuk után az éjszakai órákban fáradhatatlanul teljesítettek őrszolgálatot.

A TIZÉVES ANYAISKOLA (MOTHERCRAFT TRAINING CENTRE)

A tel-avivi anyaiskolát az újzélendi Wizo alapította és a francia Wizo föderáció kiölőleges támogatása alatt áll. Az intézet most ünnepelte fennállásának 10 éves évfordulóját. Ez idő alatt 1800 gyermeket mentett meg és nevelt fel, valamint 270 ápolónőt képezett ki. Az utolsó tanfolyam növendékeinek sikerült sorsjáték által annyi pénzt felhozni, hogy újabb tantermet szerelhettek fel. Az intézetben végzett növendékek oly kitűnő hírek örvendenek,

hogy még a mai kritikus időkben is azonnal találnak elhelyezkedést. Az utóbbi időben gyakran kerültek ujonnan bevándorolt szülők gyermekei is az intézetbe, közöttük két hármas iker. A gyermekek súlya egy és fél—2 kilóig terjedt. Most 5 hónap után valamennyi gyermek elérte a 6 kilogramot. Nagy érdeklődés mutatkozik úgy újságírók, mint más személyiségek részéről a csecsemők iránt, akik az intézet büszkeségei.

Gordon, a költő

A XIX. század elején már fejlett héber kultúrát találunk Oroszországban. E héber mozgalom központja Vilna, Litvánia Jeruzsálem, irányítója és vezetője pedig Adam Ha-Kohen volt.

Adam Ha-Kohen Lebensohn kedvenc tanítványa volt Jehuda Léb Gordon, akiről e sorok szólnak.

Gordon gazdag, vallásos, de felvilágosult szülők gyermeke volt s így nemcsak ragyogó talumd-tudással, hanem világi műveltséggel is dicsekedhetett. Már ifjú korában elkezdte munkásságát és mint többi ifjú héber író-társai, ő is romantizmusnak hődi költeményei tárgyát a multból meríti.

Gordon azt hitte, hogy ha őseinek palesztinai életét leírja és dicsőíti, úgy vágyat fog ébresztetni galutbéli testvérei szívében a szabadabb nemzeti élet iránt. — Vajjon miért választotta Gordon célja elérésének eszközzé a multat és a romantizmust? E kérdés természetesen magyarázata, hogy Gordon az akkor romantikus irodalom hatása alatt állott. De pszichológiai szempontból megvilágítva a dolgot azt mondhatnánk, hogy Gordon főt a realizmustól, amely feltárta volna a zsidó jelent szomorú valóságában. Így inkább a multba menekült, körülbástyázva magát a romantizmussal.

De akarata ellenére is mily hamar kellett meggyőződnie arról, hogy a szép rózsaszínű fátyol alatt, — amelyet ő a költeményeivel szőtt — egy szomorú szürke valóság van. És egy nép, amelyet külső körülmények fizikai és szellemi gettóba kényszerítettek, nem ragadhatja ki magát a gettóból csupán homni romantikus versek által. Gordon hátat fordít a romantizmusnak és költeményeiben és novelláiban már nem a mult szépségeiről énekel, hanem a gettó szűk utcáit és annak borzalmas életét írja le. De így sem ér célt. Novellái visszhang nélkül maradnak és ő kételkedni kezd abban, hogy vajjon az a nép, amelyet lelkileg és fizikailag ennyire megaláztak, talpra tud-e még egyáltalában állni?!

Közben azonban elkezdődnek az orosz pogromok: zsidók ezreit mészárolják le és Gordon szívét részvét tölti el népe iránt. Népeim hibás-e abban, hogy barbárok gyalázzák meg őt?... De népe iránti részvéte nem képes őt megvigasztalni. Erőt vesz rajta a buskomorság, amely alássa az egészségét és Jehuda Léb Gordon nemsokára meghal.

Még halálos ágyán is viziói vannak és kétségbeesve kiált fel: Vajjon ki tudja, nem-e ő az utolsó héber költő és kortársai az utolsó héber olvasók?

És ha elképzelem, hogyha Gordon végig-sétálna ma Tel-Aviv utcáin és bepillantana egy-egy házba és látná, hogy a gazdaszszony héber szitkok kíséretében vágja a paracsintásutót férje ura fejéhez és hogy a gyerekek a biblia ékes nyelvén püffölnek egymást, vajjon nem-e kiáltana fel, Izrael népe él és élni fog!

Néuländer Mirjam.

Az oradeai Wizo elhatározta, hogy kellő számú jelentkezés esetén beindítja konyhakertészeti tanfolyamát. A tanfolyam anyaga magába foglalja a konyhakertészet minden ágát: házi kert, bolgár kertészet és szántóföldi zöldségtermelését. A hallgatók kiképzést kapnak a melegágy készítéséről, ugyancsak a zöldség eltartása és házi ipari feldolgozásáról. A tanfolyam vezetője Székely Lajos oradeai kertész, aki az E. G. E. szakszerű, közismert előadója. A kertészeti kurzusok elméleti része február 27-től március 11-ig tart, heti 3x2 óra, míg a gyakorlati munkák elsajátítása, mely hónapokat vesz igénybe az oradeai Chaluc telepen történik. Jelentkezni a kurzusra hétfőn, kedden és szerdán lehet fél 3—4 között a Zs. N. Sz. irodájában Str. Pictor Crigorescu No. 1. II. em. Telefon 2—575.

A nagy érdeklődésre való tekintettel, az oradeai Wizo második angol csoportját indítja be február 15-én Weisz Agnes tanárnő vezetésével. A kurzusra jelentkezni hétfőn, kedden és szerdán d. u. fél 3—4 között lehet a Zs. N. Sz. irodájában Str. Pictor Crigorescu No. 1. II. em.

Benes: Egy

Ro
üz

Párizs, február 19-
ro” jelenti Londoni
nagykövet pönteket
faxot, majd Cham
nök személyes üze
elnök állítólag Cha
szolt minapi nyila
lentőségét ismert
Chamberlainnel, ho
azt szeretné, ha a
litikát folytatna, a
ország és Japán
együttműködést ill
ujból kénytelenek
politikát követni
határozatlanságról,
tanulóságot.

Kavarodás
pilőlőgépre

Washington, feb
nátus katonai biz
lentését a kormány
Franciaország szá
lések ügyébe való
tés szerint Clark
sére Arnold tábor
erők parancsnoka
ciaország számára
szállítás nem za
léset az amerikai
hadügyi államtitk
a miniszter közzé
a francia küldött
seket illetően. C
sült Allamok péri
nala e könnyítése
ma hozzá nyilván
tári miniszter eb
kozatát.

Egy lezu
vergyártá

Az Havas távir
lapok teljes egész
tonai bizottságán
tott titkos ülésén
az ülést tudvalev
tartották, hogy a
rikai hadirepülőg
mellett és a gép
légügyi miniszter
A jegyzőkönyvből
soknak főcéljuk
amerikai gépek
gátolja-e az ame
sértették-e a kat
zökonyví felfedi
vezetői, valamint
nizster és a ter
másrészt nézetek
dokumentumból
adásra vonatkoz
sevelt elnök irán

Washington, f
Floridába való e
ságrókat, akik
ország részére
ez amerikai ko
vóvágásával
látogatásával k
lentette, hogy A
riszony teljesen
velt azt is, ho
andó repülőgép
amerikai gyára
szni Amerika

SPO
BUD

utlevél

csak egy fé
szagolmányal
cius 9-én reg
március 14-én
lej Kolozsvár
III. osztályon

Beirat

„EC
Menet
CLUJ, P

Benes: Egyelőre nem lesz háború — végső fokon a demokrácia fog győzni

Roosevelt elnök személyes üzenetet küldött Chamberlainhez

Nagy vita az amerikai szenátus katonai bizottságában a Franciaország részére engedélyezett repülőgépszállítások ügyében

A lapok kiemelik Roosevelt azon nyilatkozatát, amely szerint a Franciaországnak szóló repülőgépszállításokat „százszázalékosan törvényesen” engedélyezték.

„A német gyarmati követelések létezésében felelősek az angol birodalmat”

Londonból jelentik, hogy Lord Amery, volt gyarmatiügyi miniszter, a konzervatív párt jobbszárnyának vezető egyénisége Birminghamban beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy Németország gyarmati követelése az angol birodalom létezését fenyegetik. Az angol birodalom békeje és szabadsága függ ettől a kérdéstől és éppen ezért hevesen ellenezte, hogy Anglia bármi

féle engedélyt is tegyen Németországnak. Ellenezte azt is, hogy Anglia elismerje Franco kormányát.

„A demokratikus szellem fog diadalmasodni” — mondotta Benes

Eduard Benes, Csehszlovákia volt köztársasági elnöke — mint Csikágóból jelentik — pénteken este a csikágói egyetem védnöksége alatt előadást tartott, amelyben azt jósolta, hogy függetlenül a jelenlegi európai eseményektől, a végső fokon a demokratikus szellem fog diadalmasodni. Benes úgy véli, hogy ha az állítólag békés „német behatolás”, a Földközi-tengeri olasz követelések, a kínai kérdés, valamint az antikommunista oroszellenes politikája miatt „óriási” viszály törne ki, úgy az semmiestre sem fog a közeljövőben bekövetkezni.

őkben is azo-
Az utóbbi idő-
an bevándorolt
etbe, közöttük
kok sulya egy
5 hónap után
6 kilogrammot,
egy újság-
k részéről a
ntézet büszke-

áltá
fejlett néber
ban. E néber
Litvánia Jeru-
e pedig Adam

felvilágosult
omcsak ragyo-
riági műveit-
ifjú korában
többi ifjú hé-
musnak hódol
meriti.
neinek palesz-
ny vágyat fog
ívében a sza-
Vajjon miért
ének eszükö-
ust? E kér-
hogy Gordon
hatása alatt
ögből megvi-
mánk, hogy
mely feltárta
valóságában.
köribúsá-
sal.

hamar kellett
p rózsaszínű
lteményeivel
valóság van.
lmények fizi-
ritettek, nem
csupán hol-
Gordon hátat
költeményei-
mult szépsé-
nik uccát és
De így sem
il maradnak
y vajjon az
ilág ennyire
egyáltalában

az orosz
rolják le és
népe iránt.
bárok gya-
nti részvétel
t vesz raj-
a az egész-
nemsokára

vannak és
a ki tudja,
s kortársai

don végig-
opillatana.
a gazdasz-
gja a pa-
és hogy a
püffölk el-
al, Izrael
r Mirjam.

ogy kellő
a konyha-
m anyaga
et minden
és szántó-
kiképzést
egyszintén
eldolgozá-
ely Lajos
szakserű,
kurzusok
cius 11-ig
lati mun-
at vesz
történi.
edden és
s. N. Sz.
No. I. II.

ettel az
ortját in-
s tanárnő
szni hét-
4 között
r. Pictor

— Az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, különösen renyhe bélműködésnél, aranyeres bántalmaknál és emésztési zavaroknál, reggelenként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel igen jó eredményeket lehet elérni. Kérdezze meg orvosát.

neki a gyümölcsnek. Ma már minden tehén 18 kiló narancsot fogyaszt el naponta. Órákon át nézegettük, hogyan falja, milyen hatalmas étvágygal a tehén a felébevágtott narancsot és grape-frutot. Reggel eszi meg az adag nagyobbik felét és este, amikor a legelőről hazahajtatják, a kisebbik adagot. Tízével, huszával falja és nyeljesdi a narancsot és megelégedett bögéssel lát aztán neki a kérődzésnek.

Narancsot eszik a házi nyúl

A kftarszabai kibuc büszkesége a házi nyultenyésztés, amely az első és a legnagyobb hasonló intézmény az országban. A nyulak eddig zöltséget kaptak. Az idén szoktatták rá őket a narancsra. Minden nyuszi egy fél narancsot kap a ketrecre. Szívet derítő látvány, elnézni a büszke belga fajnyulatt, vagy a hatalmas angorát, amint két mellső lába közé fogja a narancsot és öröklé mozgó orrát látható élvezettel vágja az illatos gyümölcsbe. A kicsinyeknek is jut a narancsból. Párhetes nyuszik kettesével esnek neki egy narancsnak. Kívájják a tartalmát és aztán gurigázhatnak a narancshéjjal, míg gondos őrzőjük meg nem tisztítja a ketrecekét.

Narancs, narancs, narancs...

A narancs illatozik itt mindenféle. A méhek narancsvirágból szedik a mézet. A grape-frutból remek bort erjesztenek a kibucban, olyan ize van, mint a legfinomabb óborknak. Most főzik a kibuc gazdaszónyai az idei narancslekvár adagokat. Jó néhány tonna narancsot kell behordani, hogy a kibuc egész évi szükségletét ellássák belőle.

És látni kell a kibuc kutyáit, amint megkaparintanak egy-egy narancsot. Fogakkal feltépik a héját és ügyeskedve, félig-meddig megtisztítják. Aztán pedig mohány falással kiharapdálják, kiszívják a narancslevet...

Az ember még azt hinné, hogy ez a narancs, kutyáknak való élte.

Barcily István.

Gyomorbetegségemből teljesen kigyógyultam...

Martin Weinberger, Lechinta, 231 (jud. Násáud) következőket írja nekünk mult év március 3-i levelében:

... Majdnem egy éve annak, hogy súlyos gyomorbetegségem ellen egy GASTRO D. kurát befejeztem és nagyon meg vagyok elégedve a kiváló gyógyszer hatásával és úgy is érzem magam, mintha teljesen kigyógyultam volna gyomorbetegségemből. Azonban dacára ezen örömdetes ténynek, mégis elővigyázatosságból elhatároztam magamban, hogy még egy GASTRO D. kurát tartok, miért is kérem címre meg úgyéve GASTRO D. t utánvétellel küldeni...

Fenti levélhez hasonló köszönőlevelek tömege fekszik előttünk (és áll bárki érdeklődő rendelkezésére) és misem bizonyítja jobban, hogy gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedésekben szenvedők milyen előszeretettel köszönhetik gyógyulásukat a kiváló és közismert amerikai gyógynövényből készült gyógyszernek. Orvosok is ajánlják.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Japán, német és jugoszláv rendelkezések a brünni fegyvergyárnál

London, február 18. A Reuter prágai jelentés alapján arról számol be, hogy magasrangú japán tisztviselőkből álló küldöttség tartózkodik néhány hete Csehszlovákiában. A japán küldöttség a brünni fegyvergyárral tárgyal bizonyos megrendelések ügyében. A Reuter azt is tudni véli, hogy Németország nehézfegyver, Jugoszlávia pedig hadirepülőgépek vásárlása ügyében folytat tárgyalásokat a cseh fegyvergyárakkal.

Pius pápa haláláról emlékezett meg péntek esti beszédében dr. Weinberger neolog főrabbi

Pacelli bíboros válasza a varsói hitközség részvétlíviratára

Cluj, február 18. Dr. Weinberger Mózes neolog főrabbi a szokásos péntek esti prédikáció keretében magasan szárnyaló beszédében emlékezett meg XI. Pius pápáról. Nem véletlen az, hogy zsidó főpásztor a templom szószékéről méltatja a katolikus egyház elhunyt főpapját, aki tizenhétéves pápai működése alatt számtalanszor vetette latba befolyását az igazi emberi ideálokért és főleg a béke fenntartásáért.

Beszéde során dr. Weinberger Mózes főrabbi rámutatott arra, hogy a katolikus egyház nagy halottja milyen óriási erőfeszítéseket tett a béke megővése érdekében. A világ zsidóságának külön hálával kell emlékeznie XI. Pius pápáról, aki számtalanszor emelte fel szavát a vallástüdőzések ellen.

Varsó, február 18. Pacelli bíboros, vati-

káni államtitkár a varsói hitközség elnökének táviratot küldött, amely a következőket tartalmazza: „Köszönöm önnek a részvételt ama nemes érzelmeit, amelyeket ön öszentése, a pápa halála alkalmából kifejezésre juttatott.”

London, február 18. Hinsley bíboros, westminsteri érsek hosszú levelet intézett dr. I. Hertz londoni főrabbihoz, amelyben úgy a maga, mint az angol katolikus világ nevében őszinte köszönetet mond a pápa halála alkalmából kifejezett oly meleg részvételért. A westminsteri érsek levele így végződik: „Vigasztaló tudat a katolikusok számára, hogy a pápának a békére és testvérszeretetre irányuló fáradozásai a katolikus egyházon kívülállókról részéről is elismerésben részesülnek.”

Ahol a tehén napi tizennyolc kiló narancsot eszik...

Narancs-eldorádó a palesztinai falvakon

Kfar-Szaba, február elején

Cikkeket irtunk a narancs jelentőségéről a palesztinai nemzetgazdaság életében. Most, hogy itt, a nemzetgazdaság szívében, a palesztinai falun töltjük az első palesztinai szabadság kezdeti napjait, elébünk tárul a narancs igazi jelentősége. A narancs a nap-napi életben, mint a mindennapi kenyeret adó tényező. Itt, a Sárnon narancstermő ligeteiben most lázasan folyik a szüret. A kibuc tagjainak fele a narancsosokban dolgozik, mint narancs szedő, mint csomagoló, vagy mint szállító munkás. Oda viszi el magának az ebédjét, vagy mint ahogyan a kibuc „magyar argoja” nevezi, a „külső-kaját”, és azt ott, a fáról leszedett friss gyümölcselel teszi teljessé.

A „megsebesült” narancs

A narancs kényes gyümölcs. Ha csak kissé megsértik szedés közben a héját, az export számára használhatatlanná válik. De nem használják a belső piac szükségleteire sem, mert a gyümölcs megreped és nem áll meg még pár napig sem, míg a városi kereskedő forgalomba hozhatja. Ezért aztán a szedés közben, vagy az esőzésből megsebesült narancs ott halmozódik fel a padeszben. A tul újonosnak nagy gondja ez a narancstömög, mert a romlandó gyümölcs megfertőzi az egészségest is. Ezért azt a módszert szokták a narancsos gazdák követni, hogy nagy gödröt ásatnak és abba temetik el a nem használható gyümölcsöt. A gödröt a munkások ássák, ezért fizetni kell. Minthogy ez a munka va-

lóban kidobott pénz, a padesztulajdonos szíves-örömmel ajándékozza el ezt a tonnaszámba felgyűlő gyümölcsöt, annak, aki éppen akarja. Ő maga lekvárt főz belőle, narancslevet sajtól belőle, minden elképzelhető célra felhasználja. De azért marad még szekerderékszámra mindenki számára, aki el akarja vinni.

A narancsleves

És ilyenkor jelentkezik a kibuc. A kibuc kocsijába befogják Kuzát és Abadurát, a jó teherbíró lovakat. A szekérre mintegy 100 kiló narancs fér rá. Két óra napi munkájába kerül a kibucnak és ott áll a friss, izos gyümölcs, a kibuc 117 jótörku chavérje számára. A szebb narancsot és grape-frutot kiválogatják. Vacsora után kettészelve, hívogató piros belével a közös asztalokon várja a fogyasztót. A munkás megtisztítja tányérját és öt-hat gyümölcslevét csavarja bele. Jól megcukrozza, aztán jóízűen kanalazza a világ legegészségesebb levesét, a vitamindus, remek narancs vagy grape-frut levét. Háromszor-négyszer megismételheti: tavaszig nincs hiány az ingyen narancsban.

18 kiló narancs egy tehénnek

A kibuc állatszakerői az idén arra gondoltak, hátha segíteni lehet ezzel a narancsmennyiséggel az állandó palesztinai takarmányproblémán is. Megpróbálták. A kibucnak hat tehene van. Előbb egy-egy narancsot vetettek oda az állatoknak és megállapították, hogy a békés kérődzők, valósággal forradalmi izgalommal esnek

SPORTVONAT BUDAPESTRE
utlevél és vizum nélkül
csak egy fényképes személyazonossági igazolvánnyal. Kolozsvárról indul március 9-én reggel. Budapestre visszaindul március 14-én este. Részvételi díj: 1560 lej Kolozsvártól Budapestig és vissza, III. osztályon, számozott ülőhelyekkel.
Beiratkozás, információk az „ECONOMIA” Menetjegyirodában
CLUJ, PIATA UNIRII NO. 23.

SPORT

A szatmári Barkochba a Zs. N. Sz. helyi csoportjával közös Zsidó Otthont létesített

A Zsidó Otthonban ismét megkezdte működését a Barkochba tornaszakosztálya

Satumare, február 18. (Az Uj Kelet tud.) A szatmári zsidóság életében nevezetes esemény következett be, amely általános és osztályon örömet keltett annak minden rétegében. Kettős ünnepet fog tartani nemsokára a szatmári zsidóság. Az egyik az, hogy a Barkochba tornaegyesület egy és fél évi küzdelem után újra tornateremhez jutott, a másik, hogy a Zs. N. Sz. szatmári helyi csoportja a Barkochbával egyesülve között otthont létesített, amelyben az összes zsidó csoportok, ifjúságokkal együtt, helyet kaptak. Az otthon felavatása és a tornaterem megnyitása egy közös ünnepély keretében fog megtörténni, Purim utáni első szombat estén.

Zsidó körökben igen nagy örömmel vették a hírt, amelynek megértéséhez tudni kell, hogy Szatmár a zsidó élet szempontjából egész különös terület, zsidósága sokfelé van szakadva és úgy a cionista munkának, mint az ifjúságot nevelő és produktívizálni törekvő intézményeknek súlyos körülményekkel kell megküzdnie.

A Barkochba tornaszakosztálya számára minden igyekezete dacára sem kapott helyet sem ingyen, sem bérért; a Zs. N. Sz. és az ide tartozó egyesületek sem tudtak megfelelő épületekhez jutni, hogy együtt elhelyezkedhessenek.

Dr Schwartz Lajos (ZsNSZ) és dr Markovits Aladár (Barkochba), a két intézmény, enőkeinek fáradságtalan munkája végre eredményre vezetett és így a szatmári zsidó szervezetek munkája egy egészen új éra előtt áll, különösen a Barkochba, amelynek nem volt módja ifjúságát összetartani, szakosztályait beszervezni és a zsidó ifjúsági feladatokat nevelésért abban a keretben végezni, amelyre Szatmáron, különösen a gettó zsidó gyermekeinké, nélkülözhetetlen szüksége van.

Az új otthon beszervezésében részt vesznek mindannyian, akik ebben a közösségben egy új egység megteremtését látják és tudják, hogy a mai nehéz világban minden zsidó munkájának összefogására népnünk fennmaradása érdekében mulhatatlanul szükség van.

A vezetőknek ez a belátása hozta létre a közös otthont, amelynek felszerelése folyamatban van és valóban megható, ahogyan a város zsidósága a felszerelés költségeit pénzrel és természetben tárgyakkal előteremteti. Asztalokat, székeket, lámpákat ajánlottak fel, a fakereskedők a tornateremhez parkettát, faanyagot adnak, egyéb szerekhez pedig pénzzel járulnak hozzá. A gyűjtés folyik, az egész ifjúság talpon van és remélik, hogy a legközelebbi megnyitó esemény, de bensőséges családi ünnepély képét fogja mutatni.

Szatmár zsidó köreiben igen sokat várnak a Zsidó Otthon és a Barkochba tornaszakosztályának újalakulásától, amelynek eredményei, a vezetők lelkesedését tekintve, minden bizonnyal rövidesen mutatkozni fognak.

NAC-Viktoria

Az Unversitateea itthon maradt és az Echoval, a Haggibbor a Victoria B)-vel játszik

Cluj, február 18. Jelentettük, hogy az Unversitateea csapata meghívást kapott az aradi Gloriától ma, vasárnapra egy barátságos mérkőzésre. Az Unversitateea vezetősége azonban lemondta a meghívást, miután számos játékos nem tud szabadságot kapni és tartalékos csapatot meg nem akar a vezetőség Aradra küldeni. Így az Unversitateea is idehaza játszik ma délelőtt az Echo csapatával, míg délután a NAC a Victoriával, előzőleg a Haggibbor a Victoria B)-vel. A teljes mai műsor a következő:

Reggel fél 9 órakor U—Echo ifjúsági, fél 11 órakor Unversitateea I—Echo I barátságos mérkőzés. Délután fél 2 órakor Haggibbor I—Victoria B), fél 4 órakor NAC—Victoria barátságos mérkőzés.

Dr Cheteanu tanár a kolozsvári tornaszervező elnöke. A tornaszervezőség a kolozsvári kerület elnökévé a lemondott Metes mérnök, elnök ajánlására dr Cheteanu tanárt, az ismert kiváló szakembert nevezte ki, a szintén lemondott Morariu Albin főtitkárt pedig arra kérte, hogy munkásságát ezen minőségében folytassa tovább. Értesítésünk szerint Morariu nagy elfoglaltsága ellenére is tovább vállalja tisztességét és így a kerület nyugodt és szakszerű működése ismét biztosítva van.

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen

JAWOL

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Válóok

Kedden, folyó hó 21-én mutatja be a színház Mildred Harris és Harold Gollmann nagyszerű vígjátékát, a Válóokot. Ez az ötletes és fordulatos darab, amely Stella Adorján fordításában egyike az idei szezon legnagyobb sikereinek, a maga érdekesítő meséjével és utólrhetetlen humorával tulajdonképpen a legkitünőbb francia boházatok is.

Bishop Martin, az író és felesége, Sylvia, aki egyike Newyork legünnepeltebb színésznőinek egy félreértésből kifolyólag válni akarnak. Az amerikai bíróság azonban meg-

felelő ok nélkül nem választ el senkit. Tehát válóokot kell keresni! Ez a válóok egy megjátszott és szimlezes házasságtörés volna, melyet a háziüggyvéd segítségével készítenek elő. Itt kezdődik tulajdonképpen a darab és innen kezdve követik egymást a legmulatságosabb helyzetek egészen a befejező megoldásig, mialatt a közönség egyik nevetésből a másikba esik.

Vasárnap délután 3 órakor a Kék róka, délután 6-kor pedig a szezon legnagyobb sikere, a Francia szobalány szerepel a műsoron.

Ungár Imre hangversenye

Folyó hó 24-én szenzációs és felejthetetlen élményben lesz része a kolozsvári zenekedvelő közönségnek. Ez alkalommal tartja egyetlen hangversenyét a világhírű magyar zongoraművész, Ungár Imre, a varsói Chopin-világverseny győztese, akinek diadalmos sikereiről és univerzális hatalmas művészetéről évek óta visszhangzanak a világsajtó hasábjai. A színháznak nagy fáradtság és

áldozatok árán sikerült erre az egyetlen estére lekötni az utólrhetetlen zongoraművészt, aki csodálatos technikájával és tudásával olyan művészi eseményt fog képviselni, melyre csak a legtrikább esetben van alkalma a zenekedvelőknek.

A világhírű zongoraművész hatalmas és gyönyörű programját a színházi műsor keretében közöljük.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u. 3: Kék róka. (Olcsó helyárakkal.)

d. u. 6: Francia szobalány. este 9: Havasi napsütés. (Ötödször.)

A vasárnapi előadásokon visszamaradni nem lehet.

Hétfő fél 9: Havasi napsütés. (Hatodszor.)

Kedd fél 9: Válóok. (Mildred Harris világsikerű aratot vígjáték-újdoncsága, Stella Adorján fordításában. Főszereplők: Erényi Böske, Fényes Alice, Paál Magda, Feledi Éva, Kovács György, Mészáros Béla, Lantos Béla, Szabados Árpád stb. Premierbérlet 26. sz.)

Szerda fél 9: Válóok. (Rendes bérlet 26. sz.) Csütörtök fél 9: A cigány. (Disz előadás az Erdélyi Gazdasági Egyetel országos kiállítására alkalmából. Szigligeti Ede hal-

hatatlan népsziműve. Kádár Imre átdolgozásában, Csiky Endre zenéjével a Bartók—Kodály gyűjtés alapján. Uj betanulásban, új szereposztásban. A Bocskay ref. földészdalárda, a Bethlen Gábor ref. földészdalárda és a Hídelvei földészdalárda közreműködésével. Fényes Alice, Tóth Elek, Nagy István, Jeney János, Kovács György, Tompa Sándor, Csóka József, stb. stb. fellépésével. Rendes helyárakkal.)

Péntek fél 9: Ungár Imre, a világhírű magyar zongoraművész egyetlen hangversenye. Műsor: I. rész. 1. J. S. Bach: Preludium és Fuga a „Wohltemperiertes Klavier”-ből. a) f-moll, b) Es-dúr. 2. Mozart: A-moll szonáta (Allegro maestoso, Andante cantabile con espressione, Presto). 3. Beethoven: Es-dúr szo-

APRÓHIRDETÉSEK

UJ MINTAKKAL BŐVITETTÜK dús választékú vert csipkésövet mintatermünket. KIVÁNT MÉRLETBEN DER-BESC függönykellékszaktüzletben. Gólya-áruház feletti emeleten.

RÁDIOASZTALKARA, COMODRA, TALLALÓRA, VITRINBE NIPPEK ALA több ezer különböző méretű és alaku terítő és motív elárúsítása szenzációsan olcsó árakban DER-BESC függönykellékszaktüzletben.

Strájerok! Strájer isznákn, egyenruhák, lenvászon ingek, ugyszintén strájer anyagok vizonteladóknek méterszámra is gyári árrban. Mindentéle trájer kellékek: zsinór, bőrv, csillag és gombok állandóan raktáron, nagy választékban. Kérjen árajánlatot Magazinul Hercules Cluj, Calea Reg. Ferdinand 9. Telefon 34-71.

Kiadó azonnalra Piața Mihai Viteazul 30 üzlethelyiség. Értekezni Calea Traian 10. Háztulajdonosnál.

3 szobás komfortos lakás magántelken május elsejére kiadó. Megtekinthető délután 4—6-ig. Str. Vasile Lupu 2/b.

Keresek leányom részére uri ellátást villanegyedben. Telefon 12-42.

Előkelő uridivatüzlet alkalmaz fiatalembert szakmal jártassággal, mindhárom nyelv ismeretével. Fényképet, eddigi működés leírását tartalmazó ajánlatokat „Nagyváros” jelgign „Brassói Lapok” Brasov, továbbit.

50.000 lejjel rendelkező, 30 körüli szorgalmas féli bármilyen állást elfoglalna. „Dolgozó” jelgére a kiadóba.

Órásségéd, preciz m. k. k. állást nyerhet. Cim: Berkovits Béla, Beclean.

Alkalmazunk nagy ismeretsséggel rendelkező kizárólag jómegjelenésű urakat azonnal, Havi jövedelem 5—10.000 lej. Megfelelés esetén fix fizetés és napidij. Cim a kiadóban.

Uccal üzlethelyiség, udvari nagyobb modern engrosraktár azonnalra is kiadó. Értekezni Farkas bórkereskedőnél. Telefon 27-24.

Praxissal bíró ügyvédjelöltet keresek azonnalra. Dr Havas Aladár ügyvéd Alesd, jud. Bihor.

Biztos egzisztenciát kereső fiatal egyén jól bevezetett vidéki falületbe megfelelő tőkével betársulhat. Ajánlatok „Falület” jelgére a kiadóba.

Idősebb urihölgy mellé keresünk fiatal zsidó özvegyasszonyt, vagy árvalányt, aki háztartásban és főzésben is jártas. Ajánlatokat „Otthon” jelgére kérünk.

Dobozgyári sarokfűzőgép eladó. „Apollo” nyomda Oradea, Reg. Ferdinand 18.

Atrétegeződőknek elektrotechnikai, gépészeti és textilipari elméleti és gyakorlati képzést nyújt jutányosan diplomás mérnök. Csoportoktatás. Str. Gherescu 4. ajtó 2.

náta op. 109. (Vivace ma non troppo. Praestissimo, Cantabile con intimissimo sentimento). II. rész. 4. Chopin: G-dur nocturno op. 37. No. 2., Scherzo H-moll op. 20, Berceuse, Etudes a) f-moll, op. 10. No. 9, b) a-moll op. 25. No. 11. 5. Chopin: Andante spianato és Polonaise brillante.

Szombat este 9: Válóok.

A SELECT MOZGO MUSORA:

Réztábla a kapu alatt. Cronin világhírű regényének csodálatosan szép filmváltozata, rendezte King Vidor, főszerepekben: Rosalinda Russel és Robert Donat.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:

A négy kém. Izgalmas kalandorfilm, szenzációs tartalommal, főszerepekben: Madeleine Carrol, Péter Lorre, Robert Young. Műsoron kívül Blachemann és Miss Lia szenzációs bűvészmutatványai.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:

Premier! Csavargók. O. E. Ziehrers világhírű vigoperettje. Filmre írta: Cziffra Géza. Főszereplők: Paul Hörbiger, Erika Drusovich, a belgrádi operettszínház primadonnája, Lucie Englisch. A film előtt: Uj világhírű.

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Az év legnagyobb zenei filmeseménye! Irving Berlin 29 slágere egy csokorba fűzve. Uj világ hajnalán. Főszerepekben: Tyrone Power, Alice Faye és Don Ameche. Számozott helyek elővételben. Telefon 37-05. Tekintse meg a Constructio kirakatát.

Szombaton és vasárnap délután 2 órakor matiné: Az utolsó állomás. Izgalmas cow-boy film. Főszerepekben: Bob Baker. Helyárak: 7 és 12 plus 5 lej taxák.

RIO MOZGO MUSORA:

(Volt Munkás mozgó)

3, 6 és 9 órakor! Kolozsváron utoljára! I. Az édes anyaföld. Az évad szenzációja. Fősz.: Paul Muni és Luise Rainer. II. Stan és Bran a butaság bajnokai. A legjobb vígjáték. Szombaton, február 18-án bál miatt nincs előadás.

AZ EDISON MOZGO MUSORA:

I. Grand Illusion (A nagy álom). Pacifista film. A velencei filmkiállítás I. díjat nyert. II. A rabszolgakereskedők. Főszerepekben: Gary Cooper. III. Uj híradó.

Hétfőtől szerdái:

I. Allah kertje. Szines fim. Főszerepekben: Charles Boyer és Marlene Dietrich. II. Nászat a hóban. Erotikus film. III. Uj híradó. Jön: Lorá Nelson győzelme.

Keresek intelligens kisasszonyt, vagy asszonyt 2 kislány mellé (2 és 4 évesek) román és német nyelvtudással. Ajánlatokat fizetés-megjelöléssel: Alex, Friedmann Somcuta-Mare, jud. Satu-Mare.

Angol órák adok kezdőknek. Cim a kiadóban.

Kivándorlók, akik pékpart tanulnak, rendeljék meg a 240 oldalas román nyelvű dr Morariu—Szilassy: Tecnologia Industriale de Brutarie című szakkönyvet. Ara felvászonkötésben 300 lej, plusz portó. Megrendelhető: Gazeta Brutarilor Timisoara III. Str. Brancoveanu 86.

Előserélnem Ferdinand uti házastelken budapesti jövedelmező ingatlan. Cim a kiadóhivatalban.

Szabászati kurzust nyitok bármely kis vidéki városban, aho legalább hat jelentkező van. A kurzus időtartama négy hét. Részvételi díj személyenként 1500 lej. Prima referenciákkal rendelkezem. Cim: Molnár Anna Cluj, Regele Ferdinand 89.

Központi fűtést fűdőkazánból vagy takaréktűzhelyből készít Marko mérnök, Regele Ferdinand 43.

Amatőrfényképezők felvételeit, másolatait jutányosan dolgozza ki Friedmann (Fotóartist) Cluj, Regina Maria 46. Amatőrök díjtalan oktatása.

Keresek május 1-ig 4, esetleg 5 szobás komfortos lakást, Cimeket „Pontos fizetés” jelgére e lap kiadójába kérek.

Megtanulhatja rövid idő alatt fűzők, melletők készítését. C. Regele Ferdinand 14.

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

társasági spanyol kormányának francia földön kifejtett működése megnehezíti Berard szenátor burgosi tárgyalásait. A francia lapok felszólítják Azanát, hogy vagy mondjon le, de mindenesetre fejezze be a spanyol követségen folytatott tanácskozásokat.

London, február 18. A Daily Mail tudni véli, hogy Del Vayo ultimátumot küldött Madridba, amelyben lemondásra szólítja fel Negrin, mert ellenkezéssel szemben Azana elnök lemondásával kell számolni. Az ultimátum három napi gondolkodási időt szab meg.

A párizsi angol követ közvetíti a béketárgyalásokat

London, február 18. A Franco és a köztársasági spanyol kormány között felhivatolisan folyó béketárgyalásokba, amelyet eddig Phipps párizsi angol követ közvetített, most Berard szenátor is bekapcsolódik. A tárgyalások során csupán egy pontban került fel nézeteltérés a tárgyaló felek között. Nevezetesen: Franco nem hajlandó amnesztiában részesíteni a köztársaságiakat, annak ellenére, hogy Anglia is támogatja ezt az ügyet. Hír szerint szombaton várhatóan megszüntették Madrid bombázását.

Párizs, február 18. Berard professzor Burgosba érkezett, ahol tárgyalást folytat Jordán tábornokkal.

Elköltözik Madridból a kormány

Párizs, február 18. A spanyol köztársasági kormány Madrid elhagyására határozta el magát. Valószínűleg a Földközi-tenger egyik partmenti városába teszik át székhelyüket.

Párizs, február 18. Del Vayo köztársasági külügyminiszter autóján elutazott Párizsból Toulousba, ahonnan repülőgépen Valenciába utazik.

Varsó, február 18. A lengyel kormány de iure elismerte a Franco-kormányt.

Öt napra felfüggesztették a bucaresti francia napilapot

Bucuresti, február 18. A Moment című Bucurestiben megjelenő franciányelvű napilap külföldi értesítések alapján a valóságnak meg nem felelő tudósítást közölt a Balkán-értekezlet küszöbön álló összejövetelének napirendjéről. A lap tudósítását hivatalos helyről a legkategorikusabban megcáfolták. Másrészt a kormány intézkedésére a Moment államkérdésekkel kapcsolatban nemörizhetetlen értesítések lekötéséért öt napra fel lett függesztve. Eugen Todie cenzort, aki a cikket átengedte, rendelkezési állományba helyezték.

Gyilkossági kísérlet címén indul meg az eljárás a Dohány-uccai merénylők ellen

Budapest, február 18. A Dohány uccai merénylet elkövetése miatt őrizetbe vett Kenyeres Jenő sófő, Fedény György műszerezés, Dombai Horvát János kifutó és Madarasi László villanyzerelő ellen gyilkossági kísérlet címén indul meg az eljárás.

A Dohány uccai merénylet ügyében a rendőrség olyanokra is kiterjeszti a nyomozást, akik összeköttetésben állottak a tettesekkel. A vizsgálat során kiderült, hogy a merényletet végrehajtó fekete front tagjai SS jelzésű karzalagot viseltek, akiknek az volt a céljuk, hogy a terrorista akciók sikere esetén a legfőbb karhatalmi feladatot átvegyék.

Lemondott a sziriai kormány

Damaszkusz, február 18. A sziriai kormány, élén Mardam Bey miniszterelnökkel, benyújtotta lemondását. A lemondás állítólag azon konfliktus nyomás következtében, amely Sziria és a mandatárius hatalom: Franciaország között következett be. A sziriai kormány memorandumban kérte a francia kormánytól a sziriai vallási közösségek szabályzatának elismerését, ezt azonban a francia kormány megtagadta.

Egyidejű jelentés szerint egy „fekete” rádióadóállomás nyílt lázadásra szólította fel a lakosságot a francia uralom ellen. Az események híre Párizsban nagy megdöbbenést keltett.

Macek válaszolt Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök nyilatkozatára

Változatlan marad a jugoszláv külpolitika — mondotta Markovics külügyminiszter

Belgrád, február 18. Macek, horvát parasztpárti vezér hosszabb nyilatkozatban válaszolt Cvetkovics szkupszinaival szavaira. Kijelentette, hogy a nyilatkozatban nincs semmi olyan, amelyet a horvátok már előzőleg számtalanszor ne hallottak volna, Cvetkovics ugyan mellőzte az eddig megszokott frázisokat, de még mindig nem haladt annyira, hogy konkrét javaslatot tett volna. A frázisok mellőzése azonban már is eredmény, ha nem is jelent sokat.

Belgrád, február 18. Tzintzar Markovics, az új jugoszláv külügyminiszter pénteken

este nyilatkozatot adott a sajtó részére. Kijelentette, hogy Jugoszlávia külpolitikai irányvonala határozott: megőrizni a régi barátságokat és biztosítani a békét. Ennek a politikának gyümölcsöző eredményei nem keshetnek. Politikai és gazdasági kapcsolatokat Jugoszlávia összes szomszéd államaival fenn kívánja tartani, elsősorban azonban Németországgal és Olaszországgal akarja még jobban megszilárdítani. A jelenlegi európai helyzetben Jugoszlávia nem térhet el ettől az iránytól.

Elraboltak és Dachaubá hurcoltak egy pozsonyi zsidó kereskedőt

Pozsony, február 18. Négy hónappal ezelőtt eltűnt Pozsonyból Goldberger Gyula ruhakereskedő. A nyomozás megállapította, hogy Goldberger egy dr. Janek nevű német ügyvédjelölt autójába ültette és átrogogott vele a német határon. Janeket annak idején emberrablás vádjával letartóztatták. Goldberger Gyula tegnap várhatóan felbukkant Pozsonyban, ahol elmondotta, hogy egyene-

sen a dachau koncentrációs táborból jön. A ruhakereskedő elbeszélése szerint Németországban azt a vádat emelték ellene, hogy egymillió csekkoronát ajánlott fel annak, aki Hitlerrel elteszi láb alól. Valószínű, hogy Goldberger azért bocsátották szabadon, mert a német hatóságok tisztában voltak azzal, hogy csak így szabadíthatják ki a fogságból dr. Janeket.

Az Evian-bizottság elfogadta a német tervet

Öt év alatt 150 ezer zsidót vándoroltatnak ki Németországból

London, február 18. A menekültügyi bizottság tudomásul vette a zsidó kivándorlás ügyében a német kormány által kidolgozott tervet. A terv szerint a németországi zsidók vándorlásának 25 százalékát olyan alapítványra fordítják, amelyből a zsidók kivándorlási költségeit fedeznék. Az alapítványt háromtagú bizottság kezelné, amelynek két tagját a német kormány nevezné ki, harmadik tagja pedig valamelyik külföldi ártárszervezet bankár lenne.

Ugyancsak gondoskodnának arról, hogy öt év alatt 150 ezer 45 évesnél fiatalabb munkabíró zsidó vándorolhasson ki, akiknek ártétegeződéséről a német kormány gondoskodik. A kivándorlásra alkalmatlan, körülbelül 200.000 főnyi zsidó, részben öregek és betegek, Németországban maradnának, akiknek ellátásáról a német kormány gondoskodik.

Chamberlain kihallgatáson fogadta a zsidó delegációt

Drámai események zajlottak le szerdán a londoni Palesztina-konferencia körül. Macdonald közölte az arab delegációval, hogy nem lehet szó arab állam létesítéséről Palesztinában

London, február 18. Minden jel arra mutat, hogy a szerdai nap döntő napja volt a londoni Palesztina-konferenciának. Az angol lapok már hétfőn és kedden jelezték, hogy szerdára várható a kritikus pillanat, amikor az angol kormány közölni fogja szándékait, illetve megoldási javaslatait az arab és a zsidó delegációk vezetőivel. Kedd este Palesztina stratégiai és katonai problémáiról tárgyalt az angol és zsidó delegáció, mely vitában zsidó részről Weizmann, Ben Gurion, Shertok és Stephen Wise vettek részt. A zsidó delegátusok rámutattak ennek a ténynek a jelentőségére, hogy Palesztinában 15 ezer zsidó van katonailag megszervezve, ami 15 batalionnak felel meg és hangsúlyozták, hogy háboru esetén a jisiv igen jelentős szolgáltatásokat tehet az angol birodalomnak.

Kedd este londoni körökben tudni vélték, hogy a szerdai ülésen a kormány különböző javaslatokat fog előterjeszteni a Palesztina-kérdés megoldására, és a Daily Express már úgy tudta, hogy a kormány messzemenő jóindulatot tanúsít az arabok azon követelése iránt, hogy független arab

állam létesíttessék Palesztinában. A Daily Telegraph a zsidó bevándorlás korlátozása alapján létrehozandó megegyezést helyezett kilátásba. A Daily Herald viszont hat pontból álló javaslatról tudott: 1. Palesztinát két különálló, egy arab és egy zsidó zónára osztják. 2. A zsidó zónára megállapítják az évi bevándorlási kvótát és szabályozzák a földvásárlást. 3. Az arab zónára betiltják a zsidó bevándorlást és földvásárlást. 4. A zsidó bevándorlást nemcsak gazdasági, hanem politikai és más szempontok szerint fogják korlátozni. 5. Nem létesítenek önálló arab államot. 6. Törvény hozó tanácsot alakítanak, amelynek több arab tagja lesz, mint zsidó.

Kedden Chamberlain kihallgatáson fogadta Nuri Pasa iraki miniszterelnököt, Faud Hamza saudi arabiai delegátust és Moneim herceg és Ali Maher Pasa egyiptomi delegátusokat. Délután Macdonald tanácskozott a saudi arabiai és más arab delegátusokkal.

Ilyen körülmények után köszöntött be a szerdai nap. Hogy mi történt, a keddi és a szerdai tárgyalások során, e pillanatban

nem tudjuk, csak az utójelekből követhetünk a drámai fordulat alakulását Szerda este kellett volna, hogy összeüljön az angol és a zsidó delegáció. Ez azonban nem történt meg. A zsidók nem mentek a konferenciára. Ehelyett Weizmann küllaudienciára ment Chamberlainhez, akivel Macdonald jelenlétében tárgyalt. Tervezetes, hogy semmiféle szívgárgott ki az az eszmecsere, tény azonban, hogy az este történtekről a zsidó delegáció ismét megjelent a konferencián. Ha a jelek nem csalnak, Weizmannnak sikerült olyan biztosítékokat kapnia Chamberlaintól, amelyek a lehető legjobbra a tárgyalások folytatását. Erre mutatnak a legújabb jelentések is.

Chamberlain miniszterelnök pénteken kihallgatáson fogadta a zsidó delegációt és meghallgatta álláspontjukat. Hír szerint a zsidó delegátusok kijelentették, hogy meg akarják szerezni a Balfour-deklarációban tett ígéret teljes megvalósításához és állítják azt is kijelentették, hogy ha az arabok ez után is folytatnák támadásaikat Palesztinában, úgy a zsidók maguk fogják megszervezni fegyveres ellenállásukat.

Egyidejű jelentés szerint Macdonald közölte az angol kormány választ az arabok azon követelésére, hogy Palesztinában önálló arab állam létesíttessék. Macdonald kijelentette, hogy erről szó sem lehet. A kategorikus válasz az arabok körében nagy csalódást keltett.

Himmler Varsóban

Varsó, február 18. Himmler, Berlin rendőrfőnöke, szombaton délelőtt Varsóba érkezett. Az állomáson a lengyel rendőrség főnöke fogadta. Himmler részt vesz a Białowiezai vadászaton.

Himmler meglátogatta Zamorski lengyel rendőrfőnököt, majd a helyettes miniszterelnökkel és Becknél jelent meg kihallgatáson.

Öngyilkos lett a „Magarság” igazgatója

Budapest, február 18. Jókai Szilágyi Miklós, a Magarság című nyilas lap volt kiadóhivatali igazgatója, bálványozottan felfelé tekintte magát és azonnal meghalt. Ugy hírlki, hogy Jókai Szilágyi Miklós egy családi ügyből kifolyólag a bíróság elé idézték és a tárgyalás elől menekült a bálványozott.

Teleky feloszlatja a parlamentet?

Berlin, február 18. A német lapok tudni vélik, hogy Teleky Pál magyar miniszterelnök zsebében van Horthy kormányzó felhatalmazása a képviselőház feloszlatására vonatkozólag.

Budapest, február 18. Imrédy Beláné, az volt magyar miniszterelnök felesége megbetegedett. Mint az Havas újságírás jelelte, Imrédynek emiatt lemondott azon tervéről, hogy Németországban előadói körutat tart Magyarországról. Másrészt ugyancsak az Havas újságírás jelelte jólétesült köréből, hogy azok a magánjellegű kérdések, amelyek Imrédyt lemondásra készítették, rövidesen a magyar parlament elé kerülnek.

Hitler Klagenfurtban

Klagenfurt, február 18. Hitler külön vonaton Klagenfurtba érkezett, ahol részt vett Klausner államtitkár temetésén. Az állomáson Hess, Gröckel, Seyss Inquart és Bodenschacht fogadták.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefon: 18-60.

19. Tel. No. 244718
19. Tel. No. 111
19. Tel. No. 111
19. Tel. No. 111

az
Feb

Bucuresti, délyi görög Niculescu be az alábbi szlás klérusáh völgyi és m „Február hogy Öfelsé aláírásával kotmányát, ból sarjadt. Elgondolkalkotmány fiainak száromán egyb hogy gondol érzésbe for nemzet nagy emlékü elő tek a szeber nek. Szerete mult év ele talált bennü az ország, t tékelen dol lyett, hogy lidálásának Közéletim vonta. Ner volt személy érték, nem t many sem t tak volna m verziák és s Ilyen mó országot elő Különöse zati egyesü na szükségé és minden e sitése közös A Minden gyon szeret vén ezt a h Az uralkodó egyenesen mentvén az amelyben n a király pe hívást intéz jöjjenek se Eltelve a tétől amely lával gondó csesseget. népszerűtet nyunk lelke népet, jöjjé many évfo hérvárta, a várába. Egész R egy kitaró ményeit, az Károly kir kesedés jeg Minden v fog ötteni sülés óta l ját megillet A nemze nül a hely kel ünnepe totta a bet puit. Szeretett festvértésül